

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Економічний факультет

Кафедра економіки та менеджменту

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА»

Виконала: студентка 4 курсу,
гр. ЕНз 41

Спеціальності 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійної програми
«Менеджмент бізнес-процесів»

Катерина ЧУКІНА

Керівник наукової роботи: кандидат
економічних наук, доцент

Світлана БАБИЧ

Рецензент: д.е.н. професор кафедри
менеджменту та бізнес-
адміністрування Національного
аерокосмічного університету
імені М.Є. Жуковського
Доронін А.В.

Харків – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічний

Кафедра економіки та менеджменту

Освітньо-кваліфікаційний рівень перший бакалаврський рівень

Спеціальність **073 «Менеджмент»**

Освітньо-професійна програма «Менеджмент бізнес-процесів»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

підпис

Г. О. Дорошенко

ініціали, прізвище

« 09 » червня 2025 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА**

Катерини ЧУКІНОЇ

1. Тема роботи: «ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

Керівник роботи Бабич Світлана Миколаївна, кандидат економічних наук,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

доцент

затверджені наказом по університету від «15» квітня 2025 року
№2101-5/952

2. Строк подання студентом роботи 05.06. 2025 року

3. Сутнісна характеристика ефективності. Схема формування результатів та ефективності виробництва. Класифікація видів ефективності діяльності за окремими ознаками. Показники ефективності використання основних засобів. Класифікація чинників підвищення ефективності діяльності підприємства. Механізм реалізації шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств. Аналіз ефективності використання персоналу ТОВ АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА. Показники забезпечення та ефективності використання основних засобів, оборотних засобів. Аналіз елементів операційних витрат, показників рентабельності продукції ТОВ АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА. Комплексний план заходів щодо підвищення ефективності надання послуг ТОВ АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1.	Розробка та узгодження змісту дипломної роботи, ознайомлення з літературними джерелами за обраною темою
2.	Робота над теоретичним розділом роботи.
3.	Робота над другим розділом. Доопрацювання згідно з рекомендаціями наукового керівника.
4.	Доопрацювання згідно з рекомендаціями наукового керівника.
5.	Узагальнення питань проведеного дослідження. Написання вступу. Участь у конференції та публікація матеріалів.
6.	Висновки по роботі проведеного дослідження Оформлення списку літератури
7.	Остаточне оформлення дипломної роботи, подання фінального варіанту керівнику для перевірки
8.	Подання дипломної роботи на кафедру

5. Дата видачі завдання 10 вересня 2024 р.

Здобувач вищої освіти

_____ підпис

Катерина ЧУКІНА

Керівник роботи

_____

підпис Світлана БАБИЧ
ініціали, прізвище

Гарант освітньої програми

_____ підпис

Ольга КРИКУН

ініціали, прізвище

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Сутність та значення ефективності бізнес-процесу підприємства	7
1.2. Класифікація видів ефективності	13
1.3. Система оцінювання ефективності функціонування та чинники її зростання	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА»	26
2.1. Загально-економічна характеристика ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА»	26
2.2. Дослідження ефективності бізнес-процесу ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА»	33
2.3. Напрями підвищення ефективності надання послуг ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА»	40
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50

ВСТУП

Ефективне функціонування економіки безпосередньо залежить від результативності діяльності кожного її суб'єкта, зокрема підприємств. Під ефективним функціонуванням організацій розуміється процес досягнення стійких позитивних результатів реалізації власного бізнес-процесу.

Сервісне обслуговування машин і устаткування, їх ремонт та модернізація матеріально-технічного потенціалу промисловості й аграрного сектору є вагомими чинниками економічного зростання національного господарства. Закупівля сучасного обладнання сприяє підвищенню якості сервісних послуг, забезпечує ефективність виробничих процесів та продовжує строк експлуатації устаткування.

Водночас сфера послуг, функціонуючи у ринковому середовищі, адаптує свою діяльність – виробничі, торгово-технологічні, комерційні й організаційно-економічні процеси – відповідно до змін ринкових потреб. За таких умов зростає значення ефективно організації пропозиції послуг, забезпечення еквівалентного обміну, відшкодування витрат, а також якісного сервісного супроводження продажу та після продажного обслуговування.

Теоретичні засади ефективності діяльності підприємств транспорту висвітлені у працях Білоусова О. С., Васильєв В.В., Далик В. П., Чорній Б. І., Гарасим Л. С., Місько Г. А. та інших дослідників. Водночас проблематика вдосконалення управління ефективністю діяльності транспортних підприємств залишається актуальною та потребує подальших досліджень [1, 4, 8, 20].

Управління бізнес-процесу організацій передбачає оптимальне поєднання форм, методів, засобів і функцій управління, що реалізуються через економічні важелі з урахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх чинників, орієнтуючись на досягнення максимального економічного результату діяльності підприємства.

Потреба у підвищенні ефективності господарської діяльності транспортних підприємств зумовлена обмеженістю ресурсів, з одного боку, та прагненням до зростання результативності діяльності – з іншого. Раціональне використання

ресурсів є основою для задоволення зростаючих потреб підприємства та досягнення його стратегічних цілей.

Об'єкт дослідження – процес формування ефективної системи управління діяльністю транспортного підприємства.

Предмет дослідження: сукупність теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо підвищення прибутковості ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА».

Мета дослідження – розробка практичних рекомендацій з удосконалення ефективності функціонування транспортного підприємства.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення наступних завдань:

- визначити економічну сутність та значення ефективності діяльності підприємства;
- узагальнити теоретичні і методичні засади аналізу ефективності господарської діяльності;
- сформувати систему показників оцінювання ефективності діяльності для подальшого розроблення пропозицій щодо її підвищення;
- обґрунтувати практичні рекомендації щодо оцінювання та покращення ефективності функціонування ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА»;
- запропонувати оптимізацію управління запасами шляхом визначення раціонального обсягу партії постачання, що забезпечить більш ефективне використання фінансових ресурсів;
- обґрунтувати напрями удосконалення матеріально-технічної бази підприємства для підвищення ефективності його діяльності.

Методи дослідження. Під час написання роботи було використано дані державної статистики, звітність підприємств, системний підхід, також абстрактно-логічний метод, порівняльного аналізу, синтезу та історичної аналогії.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає у можливості впровадження запропонованих заходів на транспортних підприємствах для підвищення ефективності їх господарської діяльності.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та значення ефективності бізнес-процесу підприємства

Ефективність реалізації бізнес-процесу підприємства є ключовим показником результативності його функціонування в умовах конкурентного середовища та ринкових трансформацій. Вона відображає здатність підприємства раціонально використовувати наявні ресурси з метою досягнення поставлених цілей, забезпечення прибутковості, конкурентоспроможності та довгострокової стабільності [5, 34].

З економічної точки зору, ефективність характеризує співвідношення між отриманими результатами та витратами, необхідними для їх досягнення. Вона є інтегральним показником, який охоплює всі аспекти діяльності підприємства: виробничу, фінансову, інноваційну, соціальну та екологічну. Ефективне підприємство – це таке, що досягає максимальних результатів при мінімальних витратах, не втрачаючи при цьому якості та здатності до розвитку [26, 35].

Значення ефективності діяльності проявляється через її вплив на фінансову стійкість підприємства, рівень його конкурентоспроможності, здатність адаптуватися до зовнішніх змін та забезпечувати соціально-економічний розвиток. Підприємства з високим рівнем ефективності мають змогу формувати інвестиційну привабливість, генерувати прибуток, своєчасно оновлювати основні засоби, впроваджувати інновації та забезпечувати гідний рівень оплати праці персоналу.

Таким чином, ефективність є не лише техніко-економічною категорією, а й стратегічним орієнтиром, що визначає вектор розвитку підприємства в умовах нестабільності та високої динаміки зовнішнього середовища. Її оцінювання дозволяє своєчасно виявляти проблеми, формувати резерви підвищення результативності та забезпечувати обґрунтоване управлінське рішення.

Здійснення бізнес-процесу підприємства реалізується через взаємозв'язком його головних детермінант: живої сили (праці), засобів та предметів праці. Саме

використовуючи їх у власному бізнес-процесі створюється необхідний для споживання продукт [3, 12].

Категорія «ефективність підприємства» має тривалу історію розвитку, що тісно пов'язана з еволюцією економічної думки та змінюваними підходами до управління виробництвом. У класичній політичній економії ефективність розглядалася переважно як співвідношення між витратами ресурсів та отриманим результатом. Такий підхід був притаманний працям Адама Сміта та Девіда Рікардо, де акцент робився на продуктивності праці як ключовому факторі ефективності.

З розвитком неокласичної школи поняття ефективності розширюється – включає не лише виробничу доцільність, а й оптимальне розміщення ресурсів у ринковому середовищі. У ХХ столітті, під впливом інституціональної та управлінської економіки, поняття ефективності починає трактуватися як багатовимірна характеристика, що охоплює економічні, організаційні, соціальні й екологічні аспекти діяльності підприємства.

Сучасне розуміння ефективності підприємства ґрунтується на системному підході, що передбачає оцінку взаємозв'язку між результатами діяльності та використаними ресурсами в контексті досягнення стратегічних цілей. Ефективність у цьому контексті розглядається не лише як результативність, а й як здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища, забезпечуючи сталий розвиток.

Розглядаючи дефініцію в ретроспективі наукових знань можна побачити виокремлення головних фаз [17]:

- по-перше можна вважати всі праці даної фази до появи роботи Парето. Відповідно класичної наукової думки науковці даного часу підкреслюють, що оптимальну ефективність організації можна розглядати через наявність ринкової економіки й відповідно приватної власності засобів виробництва;

- відповідно другої фази, відбувається акцент на проблемі управління, притаманними організації економічними системами на тлі наукового базису;

- стосовно третьої фази, яка продовжується до сьогодення, вже відбувається уточнення й обґрунтування умов зростання ефективності.

В продовж певного часу при вивченні економічних процесів для різноманітних рівнів виникає значна суперечливість в природі економічних відносин, що знайшло відображення в розбіжностях теорії і практики управління.

За останній час виникає інтерпретація маркетингового розуміння економічної діяльності, що ототожнюється з іноземними моделями поведінки організацій на ринку та тлумачення способів функціонування у даних умовах.

До недоліків дослідження методів і складності специфічного прояву ефективності організацій підкреслюють чисельні трактування ефективності суб'єктів [18, 22, 28]:

- по-перше деякі науковці трактують, як віддзеркалення остаточно-досягнутих результатів, відносно використаних засобів та живої сили (робітників) на протязі встановленого (звітного) періоду;

- також зустрічається тлумачення через ступінь досягнення цілей системи, закінчення передбачених бізнес-операцій;

- окремі дослідники вважають, що повна оцінка досягнутих результатів може бути окреслена через раціональне залучення активів, співробітників і грошової маси, а також через розвинення нематеріальних активів в продовж встановленого періоду;

- розглядаючи економічну ефективність деякі вчені підкреслюють її сутність, як отримання передбаченого результату у співставленні з одиницею використаних за технологією ресурсів;

- трактуючи економічну ефективність суб'єктів господарювання, як продуктивну, окремі дослідники спираються на принцип – найменш-обґрунтованого використання коштів для виготовлення передбаченого обсягу власного продукту (розрахунки за мінімальними середніми витратами);

- існують також інші думки, тобто оптимально-обґрунтоване використання ресурсів, що відповідає вимогам споживачів.

Ефективність реалізації бізнес-процесу (діяльності) – виготовлення власного продукту за найменшою вартості, тобто найбільш дбайливе використання коштів на реалізацію власного бізнес-процесу організації [31].

Сутнісні аспекти і вимірювання ефективності візуалізуємо на рис. 1.1.

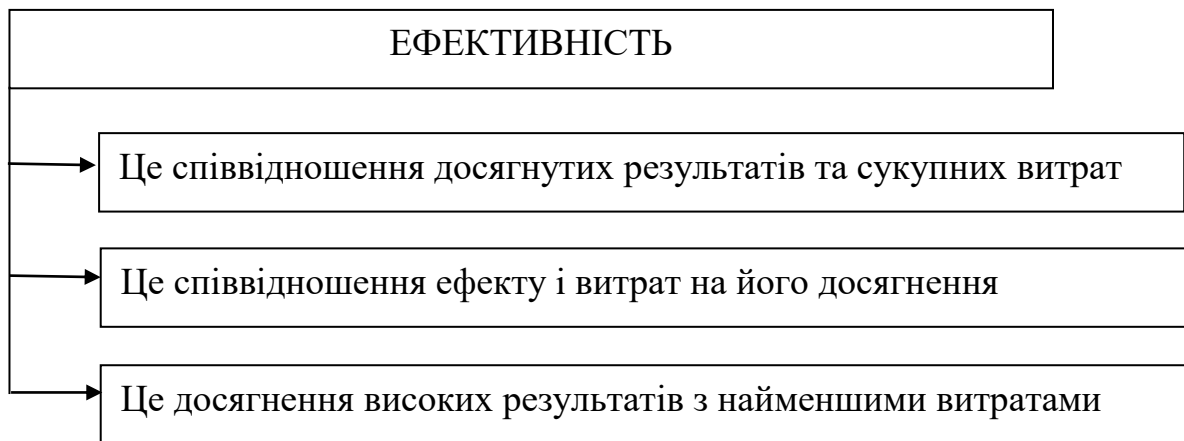

Рисунок 1.1 – Сутнісне пояснення ефективності [30]

Майже за всіма джерелами науковців простежується трактування «результату», як цілеспрямований наслідок певної сукупності встановлених дій у різноманітних проявах економічних критеріїв: фінансових (отримання вигоди, зростання вартості, тощо); трудових (обґрунтована економія праці, раціоналізація робочого часу, інтенсивність, тощо); нерухомих можливостей та інші.

Відносно іноземної практики, дефініція «ефективність» ототожнюється з трактуваннями «продуктивність виробничої системи бізнесу», тобто результативність використання ресурсів для виготовлення власного продукту.

Притаманною ознакою результативності (ефективності) можна вважати досягнення мети бізнес-процесу організації зі скороченням операційного часу. Тому підсумовуючи інтерпретацію ефективності (результативності) в економічному аспекті можна її окреслити, як визначена об'єктивно-потрібної норми робочого часу, що ототожнюється з мірою витрат по створенню благ, важливих для накопичення і використання в суспільстві. Саме збільшення ефективності власного продукту організації має бути проявом конкретної форми демонстрації даного закону.

Дефініція французького походження – «результат» це є підсумок дії, цільове призначення в будь-якій області. Необхідно також підкреслити різницю між «результативністю» і «ефективністю», яку зазначив П. Друкер, що перше

трактування розтлумачується, як «робити правильні речі», а стосовно другого трішки інакше – «робити речі правильно». Тобто суттєво, ефективність знаходиться в межах можливості оцінювання наслідків ухвалених рішень або комерційної складової підприємства за встановлений проміжок часу. Однак традиційно ефективність відображує раціональне використання ресурсів через працю задля досягнення запланованих цілей організації.

Утворення результатів реалізації бізнес-процесу і ефективність виробничої підсистеми ілюстровано на рис 1.2. [32].

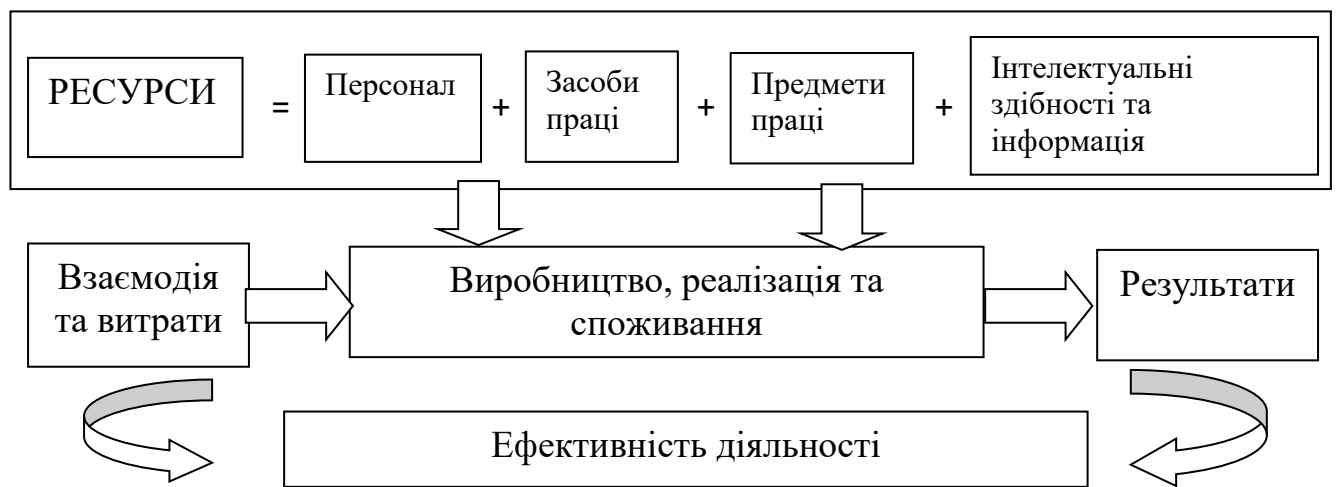

Рисунок 1.2 – Схематичне зображення з формування результатів та взаємозв'язок з ефективністю

Змістовно ефективність господарювання (продуктивності системи) має формалізований вигляд:

$$\text{Ефективність} = \frac{\text{Результати}}{\text{Ресурси(витрати)}} \quad (1.1)$$

Також хочеться звернути увагу на якість виробленого продукту, бо вона є інтегральним показником, що відображає відповідність споживчим очікуванням, технічним стандартам і нормативним вимогам. Підвищення якості безпосередньо впливає на ключові фінансово-економічні результати підприємства з таких причин:

1. Зростання споживчої цінності та виручки. Високоякісний продукт формує лояльність клієнтів, розширює ринкову частку та дає змогу встановлювати

преміальні ціни. Це збільшує чистий дохід і маржинальний прибуток без еквівалентного нарощування витрат.

2. Скорочення внутрішніх витрат. Підвищення якості знижує частоту дефектів, витрати на перероблення й гарантійне обслуговування. Менший рівень браку веде до оптимізації матеріальних і трудових ресурсів, покращуючи показники собівартості та рентабельності.

3. Позитивний ефект на оборотність активів. Якісний продукт швидше реалізується, скорочуючи цикл «виробництво – реалізація». Це підвищує фондівдачу та оборотність оборотного капіталу, що позитивно відбивається на показниках рентабельності активів (ROA).

4. Зміцнення нематеріальних активів. Висока якість формує репутаційний капітал і бренд-лояльність, які без додаткових матеріальних інвестицій підвищують конкурентоспроможність. Зростання вартості нематеріальних активів покращує показники рентабельності власного капіталу (ROE).

5. Синергія з інноваційною діяльністю. Удосконалення якості часто базується на впровадженні нових технологій, що одночасно підвищує продуктивність праці. Таким чином, покращується не лише якісна, а й ресурсна складова ефективності.

Отже, якість продукції є стратегічним важелем підвищення ефективності підприємства. Її покращення забезпечує зростання доходів, оптимізацію витрат та зміцнення конкурентних позицій, що у сукупності формує стійку прибутковість і фінансову стабільність.

Розглянемо існуючі підходи стосовно визначення результатів бізнес-процесу організації [33]:

1) відповідно ресурсного підходу економічний результат ототожнюється з оцінкою виробничих ресурсів залучених до виробничої функції компанії;

2) при витратному підході економічний результат спів ставляють з поточними витратами на впровадження окремих елементів у бізнес-процес;

3) використання ресурсне-витратного обумовлений поєднанням обох, але його застосування повинно бути зваженим і обґрунтованим, стосовно усіх підсистем бізнес-процесу.

Розглядаючи результати економічної діяльності організацій крізь призму перевищення здійснених витрат, можна підкреслити отримання позитивного ефекту суб'єкта господарювання, а при протилежному підсумку спостерігаємо негативний підсумок (збиток) [27].

1.2. Класифікація видів ефективності

Ефективність бізнес-процесів відображає поточні результати господарської діяльності підприємства та є інструментом для своєчасного коригування процесів у разі їх відхилення від встановлених нормативів. Контроль ефективності здійснюється шляхом відстеження змін у параметрах функціонування господарських процесів, що дає змогу своєчасно виявити відхилення, проаналізувати їх причини та вжити заходів щодо їх усунення.

Зазвичай ефективність вимірюється через показники результативності окремих видів діяльності, що дозволяє оцінити продуктивність елементарних господарських операцій. Водночас такі показники повинні охоплювати весь виробничий процес та відображати узагальнену ефективність операційної діяльності підприємства. Це можуть бути індикатори задоволеності споживачів послуг, тривалості виконання замовлень, загальної якості продукції чи послуг тощо [2, 6, 29].

Управління ефективністю діяльності підприємств, зокрема в транспортній сфері, передбачає формування оптимальної системи управлінських форм, методів, засобів і функцій. Ця система базується на використанні економічних важелів з урахуванням впливу як внутрішніх, так і зовнішніх чинників та спрямована на досягнення максимального економічного результату.

Враховуючи багатогранність економічної діяльності, її ефективність доцільно досліджувати через деталізовану типологію, яка систематизує основні види ефективності за різними класифікаційними ознаками. Такий підхід дає змогу не лише глибше розкрити сутність ефективності, а й адаптувати інструменти її оцінювання до конкретних умов функціонування підприємства (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Групування видів ефективності за ознаками [6, 7, 10]

№	Категорія ефективності	Типи	Опис
1	За методом розрахунку	Абсолютна ефективність	Загальна або специфічна ефективність у розрахунку на одиницю витрат чи ресурсів за певний період часу.
		Порівняльна ефективність	Відображає порівняння варіантів управління та вибір найкращих з них, враховуючи економічні та соціальні переваги.
2	За результатами	Економічна ефективність	Оцінка витрат і результатів на підприємстві, зокрема через рентабельність, продуктивність та заощадження.
		Соціальна ефективність	Оцінка впливу на умови праці, безпеку, середовище, а також можливі негативні наслідки (безробіття, інфляція, екологічні проблеми).
3	За рівнем об'єкта господарювання	Ефективність економіки в цілому	Визначення ефективності на рівні економіки або її секторів.
		Ефективність індустрії та асоціацій підприємств	Оцінка ефективності для окремих галузей чи об'єднань підприємств.
		Ефективність господарської діяльності підприємства	Оцінка суми результатів діяльності підприємства з використанням ресурсів.
4	За оціночними об'єктами	Ефективність використання ресурсів	Співвідношення між обсягом дохідності та вартістю використаних ресурсів.
		Ефективність виробництва	Оцінка виробничих показників та співставлення з мінімальними витратами ресурсів.
5	За характером витрат	Ефективність використаних коштів	Оцінка результатів на основі витрат, зокрема ефективність виробничих фондів, трудових ресурсів та нематеріальних активів.
		Ефективність витрат	Оцінка ефективності витрат для досягнення результатів
6	За видом діяльності	Ефективність виробничої діяльності	Оцінка ефективності діяльності, що пов'язана з виробництвом.
		Ефективність торговельної, банківської, страхової діяльності	Специфічні показники для різних видів економічної діяльності.
7	За ступенем збільшення ефекту	Первинна ефективність	Перший ефект, що виникає після здійснення заходів (технічних, організаційних, економічних).
		Мультиплікаційна ефективність	Ефект, що поширюється на різні рівні та сфери діяльності, зокрема через дифузійний та резонансний ефекти.
		Синергетичний ефект	Комбінований вплив кількох інновацій, коли загальний ефект перевищує суму окремих впливів.

Продовження таблиці 1.1

8	За місцем одержання ефекту	За місцем одержання ефекту	Результат діяльності на рівні окремого підприємства, що призводить до вигоди або прибутку.
		Народногосподарська ефективність	Вигода на рівні економіки в цілому, включаючи вплив на інші підприємства або галузі.
9	За рівнем оцінки	Соціальний рівень ефективності	Оцінка ефективності з урахуванням інтересів суспільства.
		Бізнес-рівень ефективності	Оцінка ефективності з точки зору прибутковості та розвитку бізнесу.
10	За умовами оцінювання	Фактична ефективність	Оцінка за даними бухгалтерського обліку та звітності.
		Розрахункова ефективність	Оцінка на основі проектних або планових показників.
		Умовна ефективність	Оцінка ефективності на рівні структурних підрозділів підприємства.
11	За типом процесу	Ефективність виробничого процесу	Оцінка ефективності організаційних та технічних аспектів виробництва.
		Ефективність управління, інвестицій, інновацій та маркетингової діяльності	Оцінка в різних сферах управлінської діяльності, зокрема інвестицій та інновацій.

Запропоновані у науковій літературі класифікації ефективності економічної діяльності мають певні обмеження, оскільки охоплюють лише окремі аспекти аналітичного аналізу. Основні типи ефективності виробничої діяльності здебільшого відрізняються за характером отриманих результатів (ефектів) від функціонування підприємства. У зв'язку з цим виникає потреба у розширенні ключових видів ефективності, що ґрунтується на системному підході до класифікації та викласти їх в наступному вигляді.

За методом розрахунку: абсолютна ефективність – відображає рівень результативності діяльності підприємства, обчислений у розрахунку на одиницю витрат чи ресурсів без зіставлення з альтернативами. Застосовується для оцінювання досягнутих результатів у динаміці або порівнянні з нормативами; порівняльна ефективність – виявляється у процесі вибору найкращого з альтернативних варіантів управлінських рішень, обґрунтовуючи економічну або соціальну перевагу обраного варіанта. Цей підхід критично важливий при плануванні та інвестуванні. Взаємодоповнюваність обох форм дозволяє не лише

констатувати рівень досягнень, але й обґрунтовано обирати стратегічні напрями розвитку [11].

За характером отриманого ефекту: економічна ефективність – вимірюється через систему показників, що характеризують відношення витрат до результатів, зокрема: прибуток, рентабельність, продуктивність праці, рівень витрат на одиницю продукції, економія ресурсів тощо; соціальна ефективність – визначається ступенем досягнення соціально значущих результатів, таких як поліпшення умов праці, зменшення безробіття, розвиток людського потенціалу, охорона навколишнього середовища тощо. Оцінювання ефективності сучасного підприємства має обов'язково включати соціальний аспект, особливо у контексті сталого розвитку [13].

За рівнем господарського об'єкта: макрорівень – ефективність національної економіки або галузі, що аналізується за агрегованими показниками (ВВП, національний дохід, продуктивність праці в галузі тощо); мезорівень – асоціації, концерни, кластерні об'єднання, для яких ефективність відображає результативність між організаційної взаємодії; мікрорівень – підприємства, їх структурні підрозділи, для яких застосовуються більш детальні показники операційної, фінансової та інноваційної діяльності. Такий підхід забезпечує адекватність аналізу з урахуванням масштабу управлінських рішень.

За об'єктом оцінювання: ефективність господарської діяльності підприємства – інтегральний показник результативності функціонування підприємства у досягненні стратегічних і тактичних цілей; ефективність використання окремих видів ресурсів – показує доцільність і результативність витрачання трудових, матеріальних, фінансових ресурсів; ефективність продукції – характеризує конкурентоспроможність та споживчу цінність товару або послуги, визначаючи економічну доцільність її виробництва. Розмежування за об'єктом дає змогу диференціювати методики аналізу залежно від цільового призначення дослідження [15, 23].

За часовим горизонтом оцінювання: поточна (оперативна) ефективність – характеризує результативність діяльності підприємства за короткостроковий

період (день, тиждень, місяць, квартал), найчастіше зосереджена на виробничих та фінансових показниках (рівень витрат, обсяг випуску, прибутковість тощо); середньострокова ефективність – дозволяє відслідковувати тенденції змін у межах одного-двох років, виявляючи динаміку та стабільність функціонування підприємства; довгострокова ефективність – орієнтована на стратегічні результати, зокрема на інноваційну активність, зміну ринкових позицій, капіталізацію бізнесу, екологічну й соціальну стійкість. Розмежування у часі дозволяє поєднувати тактичні завдання з реалізацією стратегічних цілей підприємства.

За стадіями відтворювального процесу: виробнича ефективність – визначається через раціональне використання ресурсів у процесі створення продукції або надання послуг. Основні показники: продуктивність праці, коефіцієнти використання виробничих потужностей, витрати на одиницю продукції; інноваційна ефективність – виявляється у результативності впровадження нововведень, що сприяють зростанню конкурентоспроможності та створенню доданої вартості. Оцінюється через частку нової продукції, окупність інновацій, індекси технологічного оновлення тощо; інвестиційна ефективність – відображає економічну доцільність капіталовкладень, вимірюється через такі показники, як чистий приведений дохід (NPV), внутрішня норма прибутковості (IRR), строк окупності тощо; фінансова ефективність — показує здатність підприємства підтримувати ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість і прибутковість. Аналіз за стадіями дозволяє глибше вивчити ефективність у межах усіх ключових функціональних сфер підприємства.

За видом досягнутих результатів: ефективність основної діяльності – вимірює результативність реалізації основної мети підприємства (виробництво продукції, надання послуг тощо) і становить ядро загальної ефективності; ефективність допоміжної діяльності – відображає продуктивність процесів, що забезпечують основну діяльність (ремонт, логістика, енергозабезпечення, ІТ-підтримка тощо); інтегральна ефективність – комплексний показник, що поєднує економічну, соціальну, екологічну та інституційну складові результативності.

Часто реалізується через багатофакторні моделі. Таке групування дозволяє визначити вузькі місця у ланцюгу створення цінності.

За рівнем досягнення цілей: планова ефективність – визначає очікувану (прогнозовану) ефективність, що закладається при плануванні й моделюванні діяльності. Вона є орієнтиром для менеджменту; фактична ефективність – засвідчує реальні досягнення підприємства, зафіксовані у звітності. Служить основою для аналізу відхилень та коригування планів; оцінена ефективність — формується внаслідок зовнішнього або незалежного оцінювання (аудит, експертиза, державний контроль), що важливо для інвесторів, кредиторів, партнерів. Співставлення планової та фактичної ефективності є базовим інструментом контролінгу в управлінні.

За рівнем суб'єкта оцінювання: внутрішня ефективність – визначається суб'єктами всередині підприємства (менеджмент, власники, структурні підрозділи) для прийняття рішень щодо оптимізації діяльності. Оцінювання базується на внутрішній звітності, операційних показниках та стратегічних планах; зовнішня ефективність – формується на підставі оцінок зовнішніх зацікавлених сторін (інвестори, кредитори, партнери, органи державної влади, суспільство). Основу становить публічна звітність, результати аудиту, рейтингові оцінки. Розмежування дозволяє урахувати як внутрішні інтереси управління, так і зовнішні вимоги до прозорості та підзвітності.

За характером досягнення результату: ресурсна ефективність – відображає ступінь економного використання наявних ресурсів (матеріальних, фінансових, трудових). Визначається через показники витрат на одиницю продукції, ресурсомісткість, продуктивність; Результативна ефективність – акцентує на досягнутих результатах незалежно від обсягу використаних ресурсів. Це може бути частка ринку, прибуток, соціальні ефекти тощо; Оптимізаційна ефективність – синтезує два підходи: досягнення найкращих результатів за умов раціонального використання ресурсів. Це класичне розуміння ефективності як відношення «результат / витрати» в контексті цілей. Такий поділ дозволяє диференціювати орієнтацію управлінських рішень – на економію, результат чи оптимізацію.

За умовами оцінювання ефективності розрізняють: фактичну ефективність (за результатами обліку і звітності); розрахункову ефективність (за проектними або плановими даними); умовну ефективність (використовується для внутрішнього оцінювання діяльності окремих структурних підрозділів підприємства). Таке розмежування дозволяє визначити ефективність бізнес-процесу.

За складовими економічної системи: технологічна ефективність – визначається ступенем відповідності технологічних процесів сучасним стандартам, інноваційністю, технічним рівнем обладнання та використанням ресурсів; організаційна ефективність – відображає якість управління, структуру організації, регламентування процесів, комунікації та координацію в системі; соціальна ефективність – виявляється в задоволеності працівників, якості робочого середовища, дотриманні трудових стандартів та соціальній відповідальності; екологічна ефективність – оцінює ступінь впливу підприємства на довкілля, раціональність використання природних ресурсів, рівень забруднення, впровадження «зелених» технологій. Системний підхід передбачає врахування ефективності на рівні кожної підсистеми для досягнення загальної збалансованості.

За типом процесу. Цей критерій передбачає розмежування ефективності за видами діяльності підприємства: виробнича ефективність, управлінська ефективність, інвестиційна ефективність, маркетингова ефективність, інноваційна ефективність, фінансова ефективність. Такий підхід дозволяє провести цільовий аналіз результативності окремих бізнес-процесів або функціональних сфер.

Запропонована типологія ефективності економічної діяльності підприємства базується на системному врахуванні множинності підходів до оцінки результативності функціонування суб'єкта господарювання в сучасному економічному середовищі. Її побудову здійснено за одинадцятьма узагальненими ознаками, що охоплюють часові, ієрархічні, предметні, суб'єктні, процесуальні, цільові, ресурсні, результативні та інституціональні аспекти. Такий підхід дає змогу: всебічно інтерпретувати ефективність як багатовимірне явище, яке проявляється на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях; чітко розмежовувати внутрішні й зовнішні контексти оцінювання, враховуючи

специфіку зацікавлених сторін; адаптувати класифікацію до різних сфер економічної активності підприємства – виробничої, інноваційної, соціальної, екологічної, організаційної тощо; забезпечити наукову основу для розробки інструментів моніторингу, діагностики та управління ефективністю відповідно до конкретних завдань [24].

Структурування типів ефективності не лише підвищує аналітичну цінність теоретичних досліджень, а й слугує методологічним орієнтиром для формування показникової системи оцінювання ефективності, побудови інформаційних моделей управління та прийняття управлінських рішень на підприємстві. У цілому, розроблена типологія створює підґрунтя для подальшого удосконалення методичного інструментарію аналізу ефективності, зокрема з позицій інтегративного підходу, що поєднує економічні, технологічні, соціальні та екологічні параметри сталого розвитку підприємств.

1.3. Система оцінювання ефективності функціонування та чинники її зростання

Оцінювання ефективності функціонування бізнес-процесу організації є комплексним процесом, що передбачає аналіз результатів господарської діяльності з урахуванням використаних ресурсів, отриманих результатів і впливу зовнішнього середовища. Основним завданням такої системи є визначення ступеня досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства, виявлення резервів підвищення ефективності, а також ухвалення обґрунтованих управлінських рішень [13, 25].

Система оцінювання ефективності включає сукупність кількісних та якісних показників, але не існує єдиного підходу, оскільки дослідити потрібно різні аспекти функціонування організації. До основних індикаторів належать показники фінансової результативності (прибуток, рентабельність, ліквідність, платоспроможність), показники використання ресурсів (фондовіддача, продуктивність праці, оборотність капіталу), а також індикатори інноваційної активності, якості продукції та рівня конкурентоспроможності. Комплексна

система дозволяє сформуванню цілісного уявлення про ефективність діяльності, враховуючи не лише фінансовий, а й організаційно-управлінський аспект.

Оцінка ефективності функціонування організацій є ключовим елементом управлінського аналізу, який дозволяє виявити ступінь досягнення стратегічних та тактичних цілей господарської діяльності. Існує низка методів, які застосовуються для комплексного аналізу ефективності, і кожен з них має свої переваги та обмеження.

1. Коефіцієнтний метод. Цей метод базується на розрахунку системи економічних показників, таких як рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість, оборотність активів тощо. Його перевагою є можливість виявити окремі аспекти діяльності підприємства, які потребують покращення. Зокрема, розраховуються: рентабельність продажу, активів та власного капіталу; коефіцієнт оборотності оборотних засобів; рівень витрат на одну гривню доходу.

2. Порівняльний метод. Передбачає зіставлення показників діяльності компанії з аналогічними даними інших підприємств галузі, середньогалузевими стандартами або нормативами. Цей підхід дозволяє визначити конкурентні переваги або виявити слабкі місця у функціонуванні підприємства.

3. Метод факторного аналізу. Цей підхід орієнтований на виявлення впливу окремих факторів на результативні показники. Наприклад, методи детермінованого факторного аналізу дозволяють виявити, як зміна обсягу реалізації, ціни або витрат впливають на прибуток. Такий аналіз допомагає керівництву формувати ефективні управлінські рішення.

4. Бенчмаркінг. Це стратегічний метод, який полягає у вивченні найкращих практик провідних компаній галузі з метою запозичення успішних рішень. Бенчмаркінг сприяє не лише оцінці ефективності, але й підвищенню інноваційного потенціалу підприємства [9, 14].

5. Інтегральна оцінка ефективності, що передбачає розрахунок узагальнюючих показників (індексів, комплексних коефіцієнтів), які відображають загальний рівень ефективності за сукупністю критеріїв. Цей метод є доцільним при прийнятті стратегічних рішень і формуванні інвестиційної привабливості компанії.

6. Метод доданої вартості (EVA). Сучасний підхід, що враховує не лише прибуток, а й вартість залученого капіталу. EVA дозволяє визначити, чи створює підприємство економічну цінність понад витрати на утримання капіталу.

Спрямування усіх методів можна охарактеризувати через певні групи:

- по-перше потрібно оцінити робочу силу, що передбачає дослідження всієї сукупності корпоративних витрат за спрямуваннями на підготовку, виготовлення власного продукту та маркетингові операції. Головний аспект це встановлення відносної зміни економічних ресурсів;

- по-друге здійснення фінансової оцінки ефективності, що відбувається на тлі розрахунку фінансових індикаторів функціонування бізнес-процесу організації. Базисним аспектом є дослідження праці по всім напрямкам бізнесу, крізь призму відображення у фінансових підсумках функціонування, структурі капіталу тощо;

- оцінювання ефективності у довгостроковій перспективі, тобто можливість реалізації стратегічних цілей розвитку або трансформації окремих операцій бізнес-процесу. Головний аспект це здійснення коригування в довгостроковій орієнтації функціонування підприємства;

- залучення для дослідження статистичної оцінки, що доречно для аналізу економічних показників або окремих складових (процесів);

- оцінювання витрат для досягнення ефективності, що реалізується через встановлення абсолютних значень та структури витрат за всіма складовими бізнесу та також задля обґрунтування інвестиційних проєктів;

- важливим моментом також вважається неекономічне оцінювання ефективності, через соціальні характеристики (екологічність бізнес-процесу, соціалізація тощо).

Життєздатність бізнес-процесу організації можна підкреслити через забезпеченість суб'єкта фінансовою вигодою від раціональності залучених ресурсів завдяки розрахункам рентабельності (Додаток А). Динамічні зрушення рівня рентабельності залежать від вдосконалення факторів виробництва та реалізації власного продукту.

Окрім встановлення індикаторів рентабельності для дослідження ефективності функціонування організації є розрахунок загальних показників (Додаток Б).

Варто зазначити, що при оцінці важливо здійснити врахування зовнішніх чинників, бо ігнорування може загальмувати темпи зростання ефективності [30].

Чинники зростання ефективності функціонування підприємства можна класифікувати на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх належать: рівень кваліфікації персоналу, стан матеріально-технічної бази, ефективність управлінських рішень, інноваційна здатність, організація виробництва та мотиваційна політика. Зовнішні чинники включають економічну ситуацію в країні, податкову та регуляторну політику, кон'юнктуру ринку, рівень конкуренції та інфраструктурне забезпечення.

Таким чином, ефективність підприємства визначається не лише результатами його діяльності, а й здатністю адаптуватися до змінного середовища, раціонально використовувати ресурси та впроваджувати інновації. Системний підхід до оцінювання і глибоке розуміння чинників впливу є запорукою стабільного розвитку та підвищення конкурентоздатності організації (рис. 1.3)

Можливість застосування ресурсних факторів розкриває перед організацією можливість впровадити програми протидії, спрямовані на зростання ефективності власного бізнес-процесу. Стосовно основних засобів: 1) інтенсивні спрямування передбачає переоснащення та вдосконалення їх структури, збільшення автоматизації операцій, заміна застарілих технологій, скорочення перебігу виробничих операцій, покращення якісних параметрів сировини, максимальне використання потужностей тощо [23]; 2) екстенсивне спрямування передбачає зменшення простоїв, зростання змінності роботи обладнання та відмов від непрацюючого устаткування тощо [21]. Відносно прискорення оборотності обігових коштів: 1) при формуванні запасів вважається обґрунтовано-оптимальна кількість, покупка за оптимальною ціною та раціональність логістики [19, 20]; 2) при реалізації бізнес-процесу це може бути скорочення тривалості, економії ресурсів при використанні сучасних технологій, зменшення матеріалоємності та

трансформація інфраструктури; 3) у сфері обігу можуть бути використані сучасні маркетингові інструменти, посилення платіжної дисципліни та стимулювання продажів, адміністрування дебіторською заборгованістю, тощо.

Рисунок 1.3 - Зміст чинників підвищення ефективності

Також розглянемо напрямки стосовно роботи персоналу [16]: обґрунтований штатний розклад; максимальна цифровізація операцій; розвинення інтелектуального потенціалу; дієві засоби морального заохочення; зростання долі продуктивної роботи; створення умов для підвищення професійної компетентності; впровадження диференційованої системи винагород та можливості участі у прибутку, тощо.

Механізм забезпечення підвищення ефективності функціонування бізнес-процесу організації подано на рис. 1.4.

Рисунок 1.4 – Механізм реалізації шляхів підвищення ефективності

Кожне з зазначених спрямувань по-різному впливає на ефективність але на кожному етапі менеджери повинні виокремлювати найбільш актуальні задля зростання ефективності бізнес-процесу організації [12].

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА»

2.1. Загально-економічна характеристика ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА»

Досліджуваним об'єктом кваліфікаційної роботи обрано юридичну особу ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА», що засноване у 2013-му році.

Метою діяльності ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА» (надалі ТОВ «АУ») є надання транспортних послуг та виконання ремонтно-обслуговуючих послуг для транспортних засобів.

До основних завдань товариства відносяться: забезпечення на постійній основі організацій та населення автотранспортом; раціоналізація автотранспортних операцій та збільшення прибутковості, через зростання обсягів перевезень; реалізація обслуговуючих та ремонтних операцій, а також виготовлення специфічних пристроїв, деталей та ін.; закупівля та перепродаж автозапчастин; внутрішньо-зовнішні перевезення (пасажирів, вантаж); інші супутні операції.

Для реалізації власного бізнес-процесу ТОВ «АУ» має права: з надання усього спектру дозволених транспортних послуг та ремонтно-обслуговуючих операцій; на торгівельні та виробничі операції в межах забезпечення автотранспортних засобів (АТЗ) необхідними запчастинами; здійснювати реалізацію продуктів власного виготовлення; на формування всебічно-спрямованих фондів задля власного розвитку товариства; на здійснення ціноутворення, заключення договірних відносин з контрагентами та іншими зацікавленими споживачами; формувати індивідуальні умови праці для своїх співробітників у межах правового поля.

На тлі моніторингу попиту товариство власними силами планує обсяги надання послуг з перевезення та враховує можливості задля забезпечення власного виробничо-соціального розвитку й соціальної підтримки співробітників. Також керівництво обирає обґрунтовані до часу форми, системи й розмірів оплати праці,

на власний розсуд та безпеку співробітників визначає внутрішній розпорядок роботи, але згідно законодавства.

Представимо узагальнену оргструктуру ТОВ «АУ» (рис. 2.1).

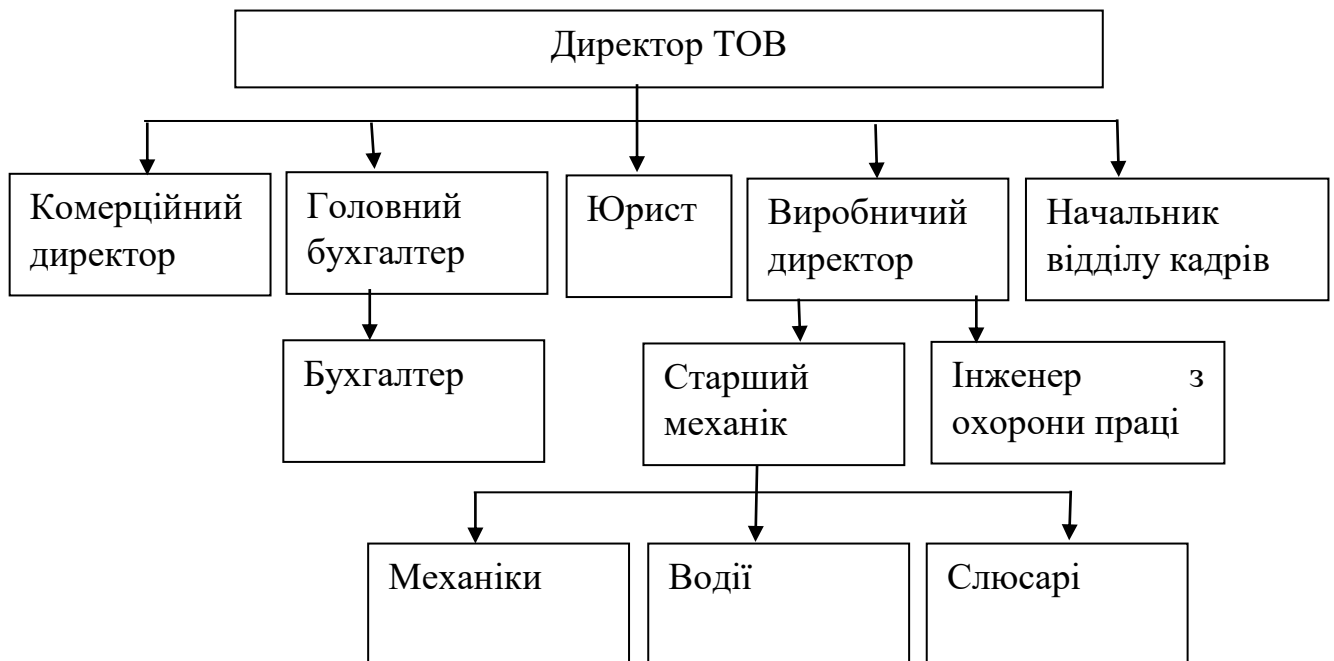

Рисунок 2.1 – Оргструктура управління на товаристві

Розглядаючи оргструктуру товариства, з точки зору виконання функціональних спрямувань бізнес-процесу, можемо підкреслити оптимальність відбудови, стосовно рівней ієрархії та структурних елементів. Однак, враховуючи стрімку динамічність навколишнього середовища та посилення конкурентної боротьби в ринковому сегменті бажано в існуючій структурі ввести корективи у комерційний блок (розширення).

Для здійснення обслуговуючих операцій вантажних АТЗ, для підтримки їх у робочому стані, співробітниками виконуються певні види передбачених робіт (рис. 2.2). Щоденне обстеження та обслуговування здійснюється з метою підготовки АТЗ до безпечної експлуатації, а саме: пропонується перевірка справності та безпечності технічного стану; санітарно-мийні операції по підтримування належного стану; своєчасне забезпечення АТЗ експлуатаційними рідинами та усунення встановлених несправностей; інші операції по підтримці АТЗ у нормативно-встановленому стані.

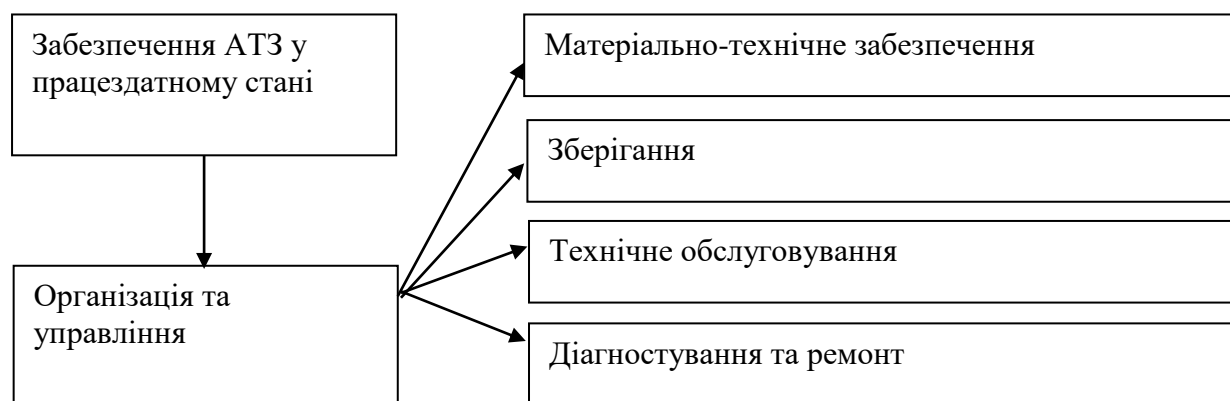

Рисунок 2.2 – Процедура працездатного забезпечення АТЗ

На рисунку представлено схематичну модель процедури працездатного забезпечення АТЗ, де центральним елементом є процес організації та керування, який забезпечує належний стан автотранспорту через низку взаємопов'язаних етапів.

Початковим етапом є забезпечення АТЗ у придатному та справному стані, що передбачає створення умов для ефективної експлуатації транспорту. Організація та керування цим процесом включає координацію ресурсів і діяльності персоналу для досягнення поставленої мети. Матеріально-технічне забезпечення охоплює постачання необхідних запчастин, матеріалів та устаткування. Зберігання передбачає утримання транспортних засобів у належних умовах, що мінімізує ризики їх деградації.

Технічне обслуговування спрямоване на попередження несправностей через регулярні перевірки та регламентні роботи. Діагностування дозволяє своєчасно виявляти технічні відхилення, забезпечуючи швидке реагування на потенційні проблеми. Завершальним етапом є ремонт, який включає усунення виявлених несправностей та відновлення працездатності автотранспорту.

Таким чином, запропонована процедура забезпечує комплексний підхід до підтримки технічної справності АТЗ, сприяючи підвищенню ефективності експлуатації транспортних засобів та зниженню витрат на їх утримання. Процедура працездатного забезпечення автотранспортних засобів є складною системою взаємопов'язаних заходів, яка охоплює як технічні, так і організаційно-

управлінські аспекти. Її ефективна реалізація забезпечує підвищення надійності АТЗ, продовження строку їх експлуатації та оптимізацію витрат на обслуговування і ремонт. Послідовна організація процесів матеріально-технічного забезпечення, зберігання, технічного обслуговування, діагностування та ремонту дозволяє мінімізувати ризики поломок та аварій, що напряду впливає на економічну ефективність діяльності транспортного підприємства. Детально розглянемо складову бізнес-процесу, як розбирально-складальна робота (рис. 2.3).

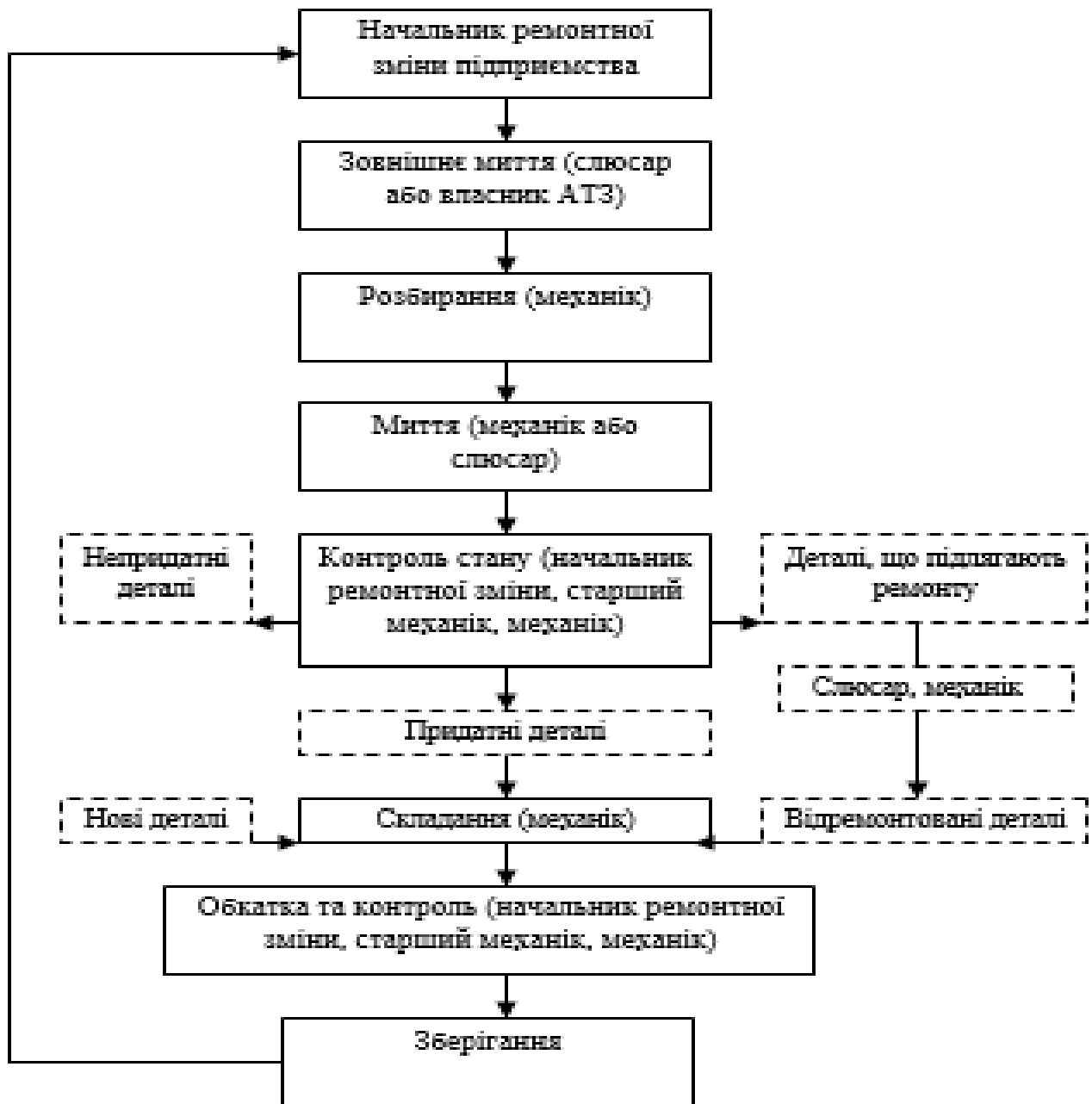

Рисунок 2.3 – Узагальнена схема процесу поточного ремонту агрегатів та вузлів АТЗ ремонтної дільниці

Даний вид роботи вважається обов'язковим елементом при поточному ремонті автомобілів, бо передбачає заміну несправних вузлів заздалегідь розробленими операційно-технологічними картами, які відображують специфічні особливості поточного ремонту для різних моделей. Завдяки даній операції забезпечується збереженість деталей та зменшення трудомісткості наступного ремонту (повторне використання до 70-80 % вузлів).

На балансі товариства налічується 43 одиниці рухомого складу: Scania – 8од.; КамАЗ-5410 – 5од.; ЗІЛ-4331 – 2 од.; Ford Transit – 8 од.; Газель – 20 од., більшість якого передбачена для оренди.

Прискорення НТП потребує дослідження трудових ресурсів, бо зростають вимоги для роботи з новим і складним типом машини та механізму. Високі фахові компетентності робітників підвищують кінцеві результати реалізації бізнес-процесу, підвищує ціну компанії та її іміджеву складову.

Здійснимо аналіз співробітників товариства за допомогою табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Динамічні зрушення чисельності співробітників

Показники	Роки			Відхилення	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023
1. Середньооблікова чисельність працівників облікового складу, осіб	40	53	56	13	3
2. Середня чисельність працівників, що працюють за сумісництвом, осіб	7	7	-	0	- 7
3. Чисельність працівників, що працюють на умовах неповного робочого часу, осіб	1	-	-	- 1	0
4. Фонд оплати праці, тис. грн.	18478,1	23009,2	20934,6	4541,1	- 2074,6

У представленій таблиці візуалізовано зміни кадрових показників товариства за 2022–2024 рр. Середньооблікова чисельність співробітників облікового складу демонструє стабільне зростання: у 2023 році вона збільшилася на 13 осіб у

співставленні з 2022 роком, а у 2024 році – ще на 3 особи відносно попереднього року, що засвідчує про поступове розширення трудового потенціалу. Водночас кількість працівників, що працюють за сумісництвом, у 2022–2023 роках залишалася незмінною (7 осіб), проте у 2024 році ця категорія працівників повністю відсутня, що вказує на зміну кадрової політики або на оптимізацію трудових ресурсів. Кількість співробітників, що працювали на умовах неповного робочого часу, у 2022 році становила 1 особу, але вже з 2023 року такі працівники відсутні, що засвідчує про прагнення забезпечити працівників повною зайнятістю або про скорочення непродуктивного часу в організації.

Фонд оплати праці протягом аналізованого періоду зазнав певних коливань. У 2023 році відбулося суттєве збільшення фонду на 4541,1 тис. грн порівняно з 2022 роком, що могло бути обумовлено як збільшенням чисельності працівників, так і зростанням заробітних плат. Проте у 2024 році фонд оплати праці скоротився на 2074,6 тис. грн у порівнянні з 2023 роком, що засвідчує проведення оптимізаційних процесів або зменшення додаткових виплат.

Таким чином, за аналізований період підприємство демонструвало зростання основної чисельності персоналу, одночасно скорочуючи залучення працівників за сумісництвом, що вказує на зміцнення кадрової стабільності та перегляд підходів до організації праці. Відбулося повне припинення використання праці за сумісництвом, що підкреслює прагнення керівництва до стабільної штатної зайнятості. Загалом простежується тенденція до оптимізації кадрового складу та витрат на оплату праці, що спрямовано на підвищення ефективності використання власного штату співробітників.

Надалі здійснимо оцінювання ефективності використання співробітників товариства ТОВ «АУ» (табл. 2.2).

Результати аналізу свідчать про суттєве зростання доходу від реалізації транспортних послуг у 2023 та 2024 роках. У 2023 році дохід склав 138667,2 тис. грн, що перевищує рівень 2022 року на 89032,9 тис. грн. У 2024 році спостерігалось подальше зростання доходу до 451175 тис. грн, що на 312507,8 тис. грн. більше попереднього періоду. Таке стрімке зростання може бути обумовлене

не лише підвищенням обсягів продажу, але й значним впливом загальноекономічних чинників, зокрема інфляції та загального підвищення цін у країні.

Таблиця 2.2 – Динаміка використання співробітників

Показники	Роки			Відхилення	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023
1. Дохід від реалізації, тис. грн	49 634,3	138667,2	451175	89032,9	312507,8
2. Середньооблікова чисельність, осіб	40	53	56	13	3
3. Продуктивність праці, тис. грн.	1240,86	2616,4	8056,7	1375,54	5440,3

Збільшення чисельності персоналу є позитивним сигналом розширення діяльності підприємства, однак потребує ефективного управління кадровими ресурсами для забезпечення подальшого підвищення продуктивності праці.

Продуктивність праці демонструє динамічне зростання: з 1240,86 тис. грн на одного працюючого у 2022 році до 2616,4 тис. грн у 2023 році та 8056,7 тис. грн у 2024 році. Приріст продуктивності у 2023 році становив 1375,54 тис. грн, а у 2024 році – 5440,3 тис. грн. у співставленні з попереднім. Зазначене підіймає на поверхню факт ефективного використання трудових ресурсів, однак необхідно враховувати, що зростання показника частково пов'язане із загальним підвищенням цін, що штучно збільшує номінальні значення доходу і продуктивності праці.

У цілому діяльність товариства демонструє позитивну динаміку за всіма основними показниками. Спостерігається істотне зростання доходів і продуктивності праці на фоні помірного збільшення чисельності працівників. Проте для об'єктивної оцінки ефективності функціонування підприємства важливо враховувати вплив макроекономічних чинників, зокрема інфляційні процеси, які можуть призводити до завищення фінансових результатів у номінальному вимірі.

2.2. Дослідження ефективності бізнес-процесу ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА»

Дослідження ефективної відбудови бізнес-процесу є важливим етапом у забезпеченні стабільного розвитку товариства в умовах динамічного ринкового середовища. Бізнес-процеси являють собою сукупність взаємопов'язаних операцій і дій, що спрямовані на досягнення конкретних цілей, таких як створення цінності для споживачів, оптимізація ресурсного забезпечення або підвищення прибутковості.

Ретельний моніторинг та аналітика бізнес-процесів дозволяє:

- виявити «вузькі місця» і неефективні етапи діяльності;
- оцінити витрати ресурсів відносно отриманого результату;
- підвищити якість продукції або послуг шляхом удосконалення операційних процедур;
- скоротити час виконання окремих бізнес-операцій;
- забезпечити гнучкість і адаптивність функціонування організації до змін.

Оцінка ефективності створює фундаментальну основу для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на впровадження інновацій, автоматизацію або реорганізацію окремих ділянок бізнесу. У свою чергу, це сприяє зміцненню конкурентоспроможності організації, підвищенню задоволеності споживачів та поліпшенню фінансових результатів. Таким чином, дослідження ефективності вважається невід'ємним елементом сучасної стратегії розвитку та основою для забезпечення довгострокової економічної стабільності.

Розрахункові підсумки ефективності використання товариством основних засобів зазначимо у табл. 2.3.

Протягом аналізованого періоду спостерігається поступове зростання коефіцієнта зносу ОЗ з 0,177 у 2022 році до 0,221 за останній рік, що підкреслює старіння технічного парку підприємства і потребу в оновленні ОЗ. Водночас отриманне значення придатності ОЗ демонструє зворотну тенденцію: він

знижується з 0,823 у 2022 році до 0,78 у 2024 році, що також підтверджує зростання зношеності обладнання.

Таблиця 2.3 – Динаміка ефективності використання ОЗ ТОВ «АУ»

Показники	Роки		
	2022	2023	2024
1. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,177	0,208	0,221
2. Коефіцієнт придатності основних засобів	0,823	0,791	0,78
3. Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,003	0,007	0,09
4. Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,075	0,004	0
5. Коефіцієнт приросту основних засобів	- 0,07	0,003	0,09
6. Фондомісткість	0,975	1,13	1,25
7. Фондовіддача	1,03	0,88	0,81

Стосовно оновлення ОЗ, можна відзначити позитивну тенденцію: коефіцієнт оновлення за цей період збільшився з 0,003 до 0,09, що підкреслює активізацію процесів модернізації виробничого потенціалу у 2024 р. Значення коефіцієнту вибуття ОЗ навпаки скоротився до нуля у 2024 році, що вказує на мінімізацію виведення з експлуатації об'єктів ОЗ. Стосовно результатів приросту ОЗ, то воно демонструє зміну з негативного значення у 2022 році (-0,07) до позитивного у 2024 році (0,09), що вказує на загальне розширення основного капіталу підприємства.

Показники фондомісткості та фондovіддачі вказують на раціональне залучення ОЗ до бізнес-процесу. Так, фондомісткість зросла з 0,975 до 1,25, що означає підвищення витратності основних засобів на одиницю продукції. Одночасно фондovіддача зменшилася з 1,03 до 0,81, що підтверджує погіршення ефективності використання ОЗ для створення доходу.

Динамічні зрушення індикаторів залучення ОЗ у бізнес-операції свідчить про поступове старіння активів товариства, що підтверджується зростанням коефіцієнта зносу та зниженням коефіцієнта придатності. Незважаючи на

позитивну динаміку оновлення та приросту основних засобів у 2024 році, ефективність їх використання погіршилася, що проявляється у зростанні фондомісткості та зниженні фондівіддачі. Це вказує на необхідність подальшого оновлення обладнання, впровадження сучасних технологій та підвищення ефективності експлуатації наявних ресурсів для забезпечення стабільного економічного розвитку товариства.

Перейдемо до аналітики використання оборотних засобів, щоб проаналізувати зведемо дані у таблицю 2.4.

Таблиця 2.4 – Динаміка використання оборотних засобів товариства

Показники	Роки		
	2022	2023	2024
1. Дохід від реалізації, тис. грн	49 634,3	138667,2	451175
2. Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	2680,3	8320,03	31582,3
3. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	18,5	16,7	13,9
4. Тривалість одного обороту, днів	19,5	21,6	25,9
5. Коефіцієнт завантаження	0,05	0,06	0,07

Результати аналізу свідчать про суттєве зростання обсягу доходу від реалізації товариства у період 2022–2024 років: із 49 634,3 тис. грн у 2022 році до 451 175 тис. грн у 2024 році, що свідчить про активізацію господарської діяльності підприємства. Водночас спостерігається істотне збільшення середньорічної вартості оборотних активів: з 2680,3 тис. грн у 2022 році до 31 582,3 тис. грн у 2024 році, що частково пояснюється інфляційними процесами та необхідністю забезпечення розширених обсягів операцій.

Коефіцієнт оборотності оборотних коштів демонструє негативну тенденцію, знижуючись із 18,5 оборотів у 2022 році до 13,9 оборотів у 2024 році, що вказує на певне уповільнення швидкості обігу ресурсів, що може бути обумовлено

збільшенням обсягу незавершеного виробництва або накопиченням залишків. Відповідно, тривалість одного обороту зросла з 19,5 до 25,9 днів, що підтверджує погіршення швидкості перетворення оборотних активів на грошові кошти.

Коефіцієнт завантаження оборотних активів за аналізований період дещо зріс – із 0,05 до 0,07, що засвідчує про ріст частки залучених оборотних коштів на одиницю транспортних послуг.

Незважаючи на значне зростання доходу від реалізації, ефективність використання оборотних активів у 2022–2024 роках дещо знизилася. Уповільнення оборотності та зростання тривалості одного обороту можуть свідчити про необхідність оптимізації управління запасами, дебіторською заборгованістю та іншими елементами оборотних активів. Водночас потрібно враховувати вплив загального підвищення цін в країні, що вплинуло на абсолютні показники та потребує ретельного фінансового контролю для забезпечення стійкої ділової активності підприємства.

Подивимось на структуру витрат, які існують у товариства протягом досліджуваного часу (рис. 2.4).

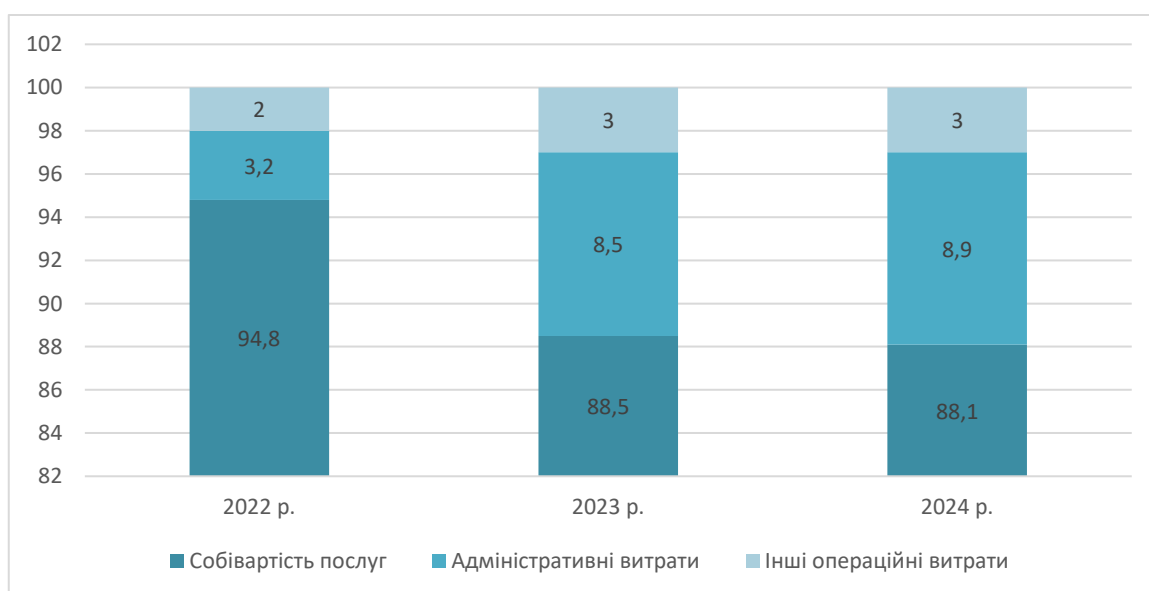

Рисунок 2.4 – Динаміка структуризації витрат у товариства

Можемо спостерігати динаміку змін у структурі витрат товариства протягом 2022–2024 років. Основною складовою витрат у всі роки залишається собівартість послуг, хоча її питома вага зменшилася з 94,8 % у 2022 році до 88,5 % у 2023 році

та 88,1 % у 2024 році. Одночасно відзначається зростання частки адміністративних витрат: з 3,2 % у 2022 році до 8,5 % у 2023 році та 8,9 % у 2024 році. Частка інших операційних витрат зростає з 2 % у 2022 році до 3 % у наступні роки. Така трансформація структури свідчить про збільшення уваги до управлінських функцій і супровідних витрат, необхідних для підтримання операційної діяльності в умовах зростання обсягів.

Аналіз динаміки структуризації витрат показує тенденцію до диверсифікації витратної бази товариства. Зменшення частки витрат на собівартість при одночасному збільшенні адміністративних та інших операційних витрат може бути наслідком розширення масштабів діяльності, ускладнення управлінських процесів та адаптації до змін зовнішнього середовища. Водночас, збереження високої частки собівартості в загальних витратах підкреслює орієнтацію компанії на основну операційну діяльність. Загалом така динаміка свідчить про прагнення до більш збалансованого управління витратами й зміцнення конкурентних позицій.

Завершальним етапом дослідження ефективності бізнес-процесу товариства буде розрахунок індикаторів рентабельності за окремими спрямуваннями, що підкреслити реально-існуючі тенденції (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Динамічні зрушення показників рентабельності

Показники рентабельності:	Роки			Відхилення	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023/22	2024/23
1. Активів	0,21	0,31	0,5	0,1	4,69
2. Реалізації	4,7	7,03	4,34	2,33	-2,69
3. Послуг	0,2	0,32	0,52	0,12	0,2
4. Господарської діяльності	0,18	0,28	0,46	0,1	0,18

Аналіз динаміки показників рентабельності свідчить про загальне покращення ефективності діяльності підприємства у період 2022-24 рр. Коефіцієнт рентабельності активів продемонстрував поступове зростання: з 0,21 у

2022 році до 0,5 у 2024 році. Відхилення у 2023 році становило + 0,1, а у 2024 році спостерігається різке збільшення на 4,69 пункту, що вказує на значне підвищення прибутковості від використання активів. Рентабельність реалізації також зросла у 2023 році на 2,33 пункту, однак у 2024 році знизилась на 2,69 пункту порівняно з базисним, що може бути наслідком змін у структурі витрат чи умов реалізації продукції. Рентабельність послуг зросла з 0,2 у 2022 році до 0,52 у 2024 році. Спостерігалось щорічне позитивне відхилення: + 0,12 у 2023 році та + 0,2 у 2024 році, що свідчить про підвищення ефективності транспортних послуг. Показник рентабельності господарської діяльності збільшився з 0,18 до 0,46 за три роки. Зокрема, у 2023 році зростання становило + 0,1, а у 2024 р. + 0,18, що підтверджує загальну тенденцію підвищення економічної ефективності організації.

Проведений аналіз свідчить про позитивні зміни у динаміці основних показників рентабельності підприємства у 2022–2024 роках. Найбільш суттєве зростання спостерігалось за показником рентабельності активів та господарської діяльності, що демонструє здатність підприємства ефективно використовувати наявні ресурси для отримання прибутку. Незначне зниження рентабельності реалізації у 2024 році потребує додаткового аналізу причин, однак загалом тенденція розвитку свідчить про зміцнення фінансової стійкості та підвищення ефективності операційної діяльності товариства.

Розглядаючи головні фактори впливу на ефективність транспортних послуг ТОВ «АУ» підкреслимо їх специфіку: 1) вплив зовнішнього середовища (активність організацій-конкурентів та їх ціноутворення; маркетингова комунікація; місце розташування конкурентів; конкурентоздатність окремих параметрів послуг, тощо); споживчі властивості (лояльність та потреби, фінансові можливості; постійність контингенту та їх задоволеність); співробітництво з органами влади (виконання нормативно-правових актів; раціональність інфраструктури; тощо); співпраця з постачальниками (всебічні параметри логістичних домовленостей з контрагентами комунальні тарифи); 2) внутрішні можливості (асортиментний ряд пропонованих послуг; врахування вимог споживачів; якісні аспекти послуг; раціональність адміністративних функцій); матеріально-технічні аспекти (відповідність запитам

споживачів; надання гнучких графіків; інформаційно-комунікаційне забезпечення); кадровий склад (структура у кількісно-якісному розрізі; аспекти організації праці; дисципліна та вмотивованість, тощо).

Враховуючи фактори впливу здійснимо оцінювання рівня управління якістю надання транспортних послуг у 2024 році. Візьмемо за основу 10-бальну оцінку відповідей експертів за кожним j -м показником для визначення усередненого значення вагомості відповідей.

$$q_j = \frac{\sum_{i=1}^m q_{ij} k_{ei}}{\sum_{i=1}^m k_{ei}}; \quad \text{та} \quad q_{jn} = \frac{q_j}{\sum_{j=1}^{n_r} q_j}, \quad (2.1)$$

де n_r – кількість показників; k_{ei} – коефіцієнт компетентності.

Залучено було 8 експертів й отримані наступні результати компетентності за рівнями адміністрування: директор/ адміністрація – 3,0; середній рівень менеджменту/керівник зміни – 2,0; працівники виробничих операцій (водії, слюсарі, тощо) – 1,0. Далі підкреслимо вагомість за окремими питаннями норматив (отримане значення, відповідно кожного індикатора, співставлення плану з фактом): своєчасність транспортних послуг – 10 балів (99%), спектр повноти логістичних послуг – 9 (100%), безпека вантажу – 9 (98,9%), економічні критерії перевезень – 10 балів (100%).

Розраховуємо інтегральне значення рівня транспортного забезпечення (K_i), отримаємо:

$$K_i = \sqrt{(K_c q_c)^2 + (K_n q_n)^2 + (K_z q_z)^2 + (K_e q_e)^2}, \quad (2.2)$$

де q_c, q_n, q_z, q_e – коефіцієнти вагомості вагомості критеріїв.

$$K_i = \sqrt{10 * 0,99^2 + 9 * 1,0^2 + 9 * 0,989^2 + 10 * 1,0^2} = \sqrt{9,801 + 9 + 8,803 + 10} = \sqrt{37,604} = 6,13$$

За отриманими підсумками можемо констатувати, що результативна робота на виробничих операціях виконано на 99% усіх транспортних послуг та повною мірою, на високий рівень водіїв підкреслює коефіцієнту збереження вантажу – 12 із понад 1130 маршрутів відбулися із пошкодженнями. Також значення економічності вказує факт збігу витрат замовника та транспортування.

ТОВ «АУ» не несе збитків через скорочення термінів доставки, а професійне виконання логістичних послуг дає можливість виконувати до 99% усіх запланованих рейсів.

Ефективність функціонування транспортної компанії значною мірою залежить від комплексної організації діяльності за ключовими напрямками, що охоплюють операційні, логістичні, технічні, сервісні процеси. Налагоджена робота в кожному з цих секторів сприяє підвищенню загальної результативності, зниженню витрат і забезпеченню високої конкурентоспроможності на ринку перевезень. Передусім, систематизація операційних процесів забезпечує оптимальне використання транспортних засобів, зменшення часу простоїв і підвищення рівня обслуговування клієнтів. Налагоджена логістична діяльність дозволяє мінімізувати витрати на маршрутизацію, підвищити швидкість доставки та раціоналізувати використання ресурсів.

Важливим чинником є технічне обслуговування автопарку, що забезпечує підтримання транспортних засобів у справному стані, запобігає аваріям та незапланованим зупинкам, а також продовжує строк їх експлуатації. Ефективна кадрова політика сприяє залученню кваліфікованих працівників, їхній адаптації та підвищенню професійного рівня, що безпосередньо впливає на якість перевезень і сервісу. Отже, налагоджена робота в усіх сферах діяльності транспортної компанії є запорукою її ефективного функціонування, адаптивності до змін середовища та здатності досягати стратегічних цілей.

2.3. Напрями підвищення ефективності надання послуг ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА»

Проведений аналіз діяльності підприємства показав, що асортимент пропонованих послуг ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА Україна» є типовим, який надає майже усі конкуренти; на рівні підприємства не виконується функції аналізу та оцінки рівня якості процесу надання послуг; низький рівень рентабельності виконаних працівниками робіт (наданих послуг) у досліджуваному періоді; рівень

зносу основних засобів щороку становить 65% від їх загальної вартості і щорічна сума оновлення основних засобів (які перебувають на балансі ТОВ АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА) складає більшу частину річної виручки; відбувається значний вплив людського фактору на кінцевий результат в процесі виконання замовлення; не проводиться жодних заходів спрямованих на підвищення кваліфікаційного рівня працівників апарату управління; працівники апарату управління підприємства практично не забезпечені спеціальним програмними та технічними продуктами; не в повному обсязі працівниками апарату управління виконується фінансовий контроль та не приділяє необхідної уваги поточному та попередньому контролю; не здійснюється факторний аналіз основних статей собівартості послуг з надання АТЗ в оренду, також виконується не в повному обсязі попередній аналіз показників ефективності тощо.

Аналіз діяльності ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА» дозволив виявити низку проблемних аспектів, що стримують підвищення ефективності надання послуг. Серед основних недоліків слід виділити:

- типовість асортименту послуг, аналогічним пропозиціям конкурентів;
- відсутність системного аналізу й оцінювання рівня якості процесу надання послуг;
- низький рівень рентабельності виконуваних робіт;
- високий рівень зносу основних засобів (65% щороку) при значному навантаженні на фінансові ресурси для їх оновлення;
- надмірний вплив людського фактору на результати виконання замовлень;
- відсутність заходів із підвищення кваліфікації управлінського персоналу;
- недостатнє забезпечення працівників апарату управління сучасними програмними й технічними засобами;
- невиконання повною мірою функцій фінансового, поточного й попереднього контролю;

– відсутність факторного аналізу собівартості послуг та оцінки показників ефективності.

Для усунення виявлених проблем пропонуються такі напрями підвищення ефективності надання послуг: вдосконалення оргструктури товариства; покращення якості обслуговування клієнтів; запровадження системного аналізу якості послуг; модернізація матеріально-технічної бази; розширення спектра виконуваних робіт; оновлення основних засобів; оптимізація технологічної структури підприємства; посилення конкурентоспроможності послуг.

Удосконалення організаційної структури підприємства. Одним із ключових чинників підвищення ефективності діяльності ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА» є оптимізація організаційної структури управління. Зокрема, пропонується провести реорганізацію шляхом заміни посади бухгалтера на посаду менеджера з маркетингу. Представимо оновлену оргструктуру (рис. 2.4).

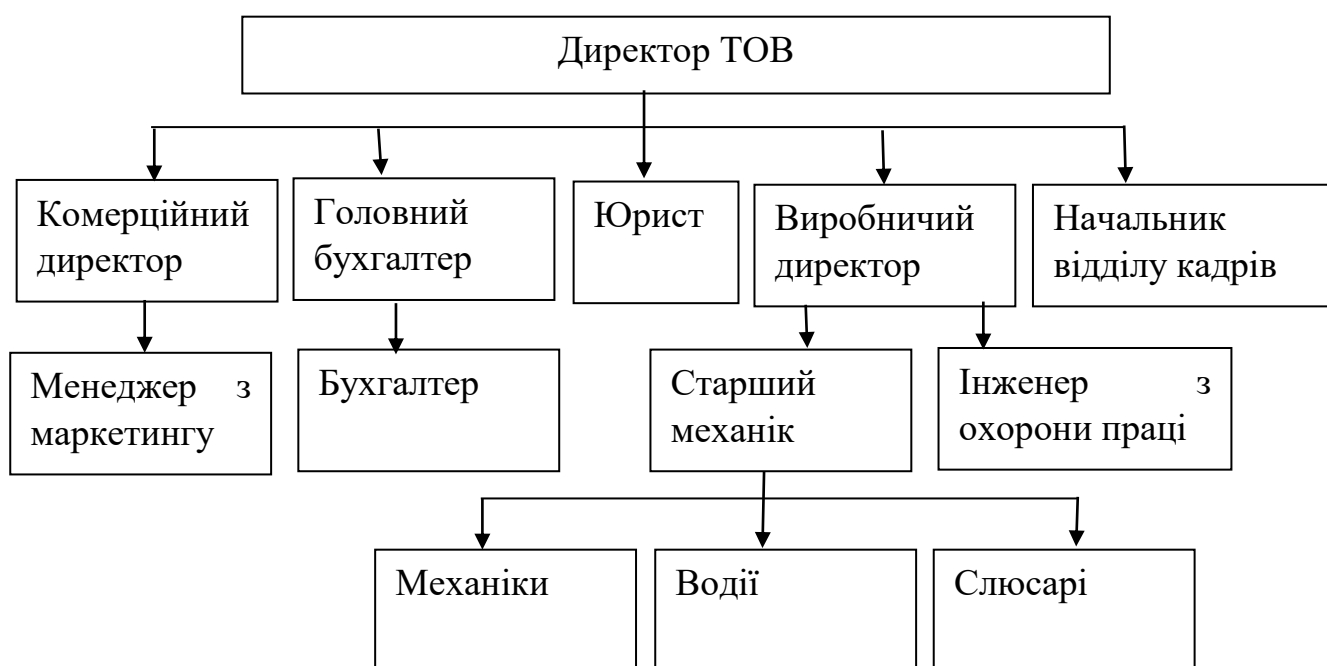

Рисунок 2.4 – Проект оргструктури ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА» після реорганізації

Запровадження посади менеджера з маркетингу дозволить: активізувати маркетингову діяльність товариства; удосконалити цінову, товарну, комунікаційну політики; підвищити якість обслуговування клієнтів. У зв'язку з реорганізацією необхідно забезпечити підвищення кваліфікації працівників управлінської ланки

(головного бухгалтера, менеджера з маркетингу, диспетчера). Рекомендується також розробити посадові інструкції, що чітко регламентуватимуть їхні права, обов'язки, відповідальність та засоби стимулювання.

Підвищення рівня якості обслуговування клієнтів. Оскільки рівень обслуговування клієнтів безпосередньо впливає на обсяги виручки та чистого прибутку підприємства, пропонуються такі заходи:

- розроблення та впровадження стандартів обслуговування клієнтів;
- організація навчання персоналу технікам ефективної комунікації та продажів;
- створення мотиваційної системи персоналу на основі турботи про якість обслуговування;
- систематизація знань та навичок працівників;
- налагодження співпраці з банківськими та страховими організаціями;
- удосконалення процесу виконання ремонтних робіт (фотофіксація етапів, облаштування місць очікування клієнтів, фірмовий одяг персоналу тощо);
- упровадження постійного моніторингу якості обслуговування;
- оснащення диспетчерської служби спеціалізованим програмним забезпеченням;
- забезпечення доступу персоналу до спеціалізованої літератури та періодичних видань.

Виконання аналітичної функції оцінки якості надання послуг. Для підвищення якості послуг доцільно організувати:

- створення системи збору, обробки та аналізу інформації щодо якості надання послуг;
- призначення відповідальних осіб за підтримку інформаційної системи;
- використання даних оцінки постачальників, рейтингів клієнтів і внутрішніх перевірок;
- регулярний аналіз зібраної інформації для виявлення причин відхилень та розробку заходів із попередження помилок;
- застосування статистичних методів для ухвалення рішень;

– розробку системи заохочення працівників за поліпшення якості обслуговування.

Модернізація матеріально-технічної бази підприємства. Для розширення спектра послуг та підвищення конкурентоспроможності підприємства пропонується:

- розширення переліку ремонтних робіт (обслуговування трансмісії, ходової частини, електрообладнання тощо);
- організація продажу запасних частин і матеріалів;
- придбання автомобіля-евакуатора для допомоги на дорогах;
- оновлення та модернізація матеріально-технічного забезпечення апарату управління.

Для того, щоб представити загальну картину пропозицій спрямованих на підвищення ефективності надання послуг ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА» варто побудувати комплексну таблицю заходів, яка містить їх повний перелік, вартість кожного та загальну сукупність проектних витрат, терміни виконання і склад виконавців, що відповідатимуть за якість їх реалізації (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – План запропонованих заходів надання послуг ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА УКРАЇНА»

№	Найменування заходу	Відповідальна особа	Термін виконання	Вартість, тис. грн/рік	Джерело фінансування
1. Удосконалення основних виробничих фондів					
1.1	Реконструкція приміщення ремонтної майстерні	Начальник ремонтної зони	03.2026 - 04.2026	45,0	Чистий прибуток, резервні фонди підприємства. Додаткові залучення грошових ресурсів шляхом збільшення власного капіталу
1.2	Обладнання для ремонтної майстерні(підйомник для АТЗ)		07.2026	144,0	
1.3	Інструмент для виконання ремонтних робіт		03.2026	36,0	
1.4	Транспортні засоби (бувший у використанні автомобіль-евакуатор)		07.2026 – 08.2026	225,0	
1.5	Фотоапарат			4,5	

Продовження табл. 2.6.

2.Удосконалення організаційної структури					
2.1	Додаткове матеріальне стимулювання менеджера з маркетингу	Головний бухгалтер	01.2026 – 12.2026	16.2	Чистий прибуток, резервні фонди підприємства.
2.2	Послуги кадрової агенції (відбір кадрів на вакантні посади)	директор	03.2026	4.5	
2.3	Підвищення кваліфікації менеджерів середнього та вищого рівня	директор	03.2026 – 07.2026	16.2	
3.Удосконалення технології надання послуг					
3.1	Факторний аналіз та оцінювання ефективності асортиментних позицій пропонованих послуг	Менеджер з маркетингу, головний бухгалтер	04.2026	2.25	Чистий прибуток
3.2	Розробка відповідної документації для проведення оцінки рівня якості надання послуг за допомогою зворотного зв'язку	Менеджер з маркетингу	03.2026	9.9	Чистий прибуток, резервні фонди підприємства.
3.3	Проведення експертного оцінювання картину пропозицій спрямованих на підвищення ефективності надання послуг		04.2026 - 07.2026	29.25	Чистий прибуток, резервні фонди підприємства.
4.Удосконалення технології управління ефективністю надання послуг					
4.1	Розробка комплексного плану заходів щодо підвищення ефективності надання послуг	Директор,	03.2026 – 04.2026	4.5	Чистий прибуток, резервні фонди підприємства.
4.2	Встановлення «Система внутрішнього контролю» пропозицій спрямованих на підвищення ефективності надання послуг	Директор, менеджер з маркетингу	04.2026	5.4	
4.3	встановлення на існуючій офісній оргтехніці відповідного програмного забезпечення	Директор, диспетчер	03.2026	3.6	
4.4	Матеріально-технічне забезпечення працівників, менеджера з маркетингу	Директор, менеджер з маркетингу	03.2026	17.55	
4.5	Встановлення ділових контактів враховуючи реакцію споживача, його вимоги та інформацію про зворотній зв'язок, яка йому потрібна		01.2026 – 12.2026	13.65	
Усього витрат по проекту			577,5		

Підвищення ефективності маркетингової діяльності та якості обслуговування клієнтів в умовах організаційної трансформації підприємства. Упровадження

посади менеджера з маркетингу, що відповідає вимогам посадової інструкції, дозволить підприємству істотно підвищити якість клієнтського обслуговування та активізувати основні напрями маркетингової діяльності, зокрема товарну, цінову й комунікаційну політики.

У зв'язку з реорганізацією організаційної структури підприємства виникає об'єктивна потреба у підвищенні професійної кваліфікації персоналу, що відповідає за управління ефективністю процесу надання послуг. До таких працівників належать, зокрема, головний бухгалтер, менеджер з маркетингу та диспетчер. З метою підвищення рівня функціональної результативності необхідно забезпечити кожного з працівників актуалізованими посадовими інструкціями, у яких чітко окреслені їхні функціональні обов'язки, права, ступінь відповідальності, а також умови матеріального та нематеріального стимулювання.

У сучасних умовах якість сервісного обслуговування дедалі частіше виступає ключовим чинником конкурентоспроможності підприємства. У цьому контексті всі працівники, що контактують із клієнтами, фактично виконують роль консультантів та є репрезентантами компанії. Відтак, вони мають бути належно підготовленими до комунікації з клієнтами, володіти навичками активного слухання, коректного формулювання запитань, логічного викладу інформації про товар чи послугу. Формування у персоналу компетенцій у сфері комунікації «заради продажу» дозволить знизити напруження у виконанні щоденних операцій, зберігати професійну етику впродовж робочого дня та сприяти формуванню довгострокової лояльності клієнтів до підприємства.

Важливим напрямом підвищення конкурентних переваг є розвиток співпраці із банківськими та страховими установами з метою надання клієнтам можливості обирати оптимальні фінансові продукти. Задля реалізації цієї ініціативи доцільно організувати ділові перемовини з представниками фінансових інституцій щодо презентації програм кредитування для фінансування ремонтних робіт або купівлі запасних частин у розстрочку.

Ефективне управління якістю обслуговування передбачає постійний моніторинг та оцінювання функціональності відповідних бізнес-процесів. У цьому

контексті адміністративний персонал має проводити регулярну оцінку ефективності надання послуг. Така оцінка можлива за умови наявності інтегрованої інформаційної системи збору, обробки та поширення даних з релевантних джерел. Для забезпечення її функціонування керівництву необхідно делегувати відповідальність конкретним працівникам та забезпечити належну ресурсну підтримку.

Систематичний аналіз даних дозволяє визначати ступінь відповідності фактичних характеристик послуг установленим стандартам якості, ідентифікувати напрями вдосконалення та здійснювати підготовку до впровадження проактивних рішень. Збирання та обробка інформації мають бути систематизованими та впорядкованими, оскільки це підвищує достовірність управлінських висновків і рішень.

Метою аналітичної роботи є не лише фіксація результатів, а й виявлення причин систематичних відхилень і помилок з метою їх подальшого усунення. Варто враховувати, що помилки, на перший погляд пов'язані з виконавцем чи клієнтом, часто зумовлені недосконалістю організаційних умов: складністю процедур, недостатнім інструктажем, дефіцитом ресурсів або неефективними методами управління.

Для оптимізації управлінських рішень доцільно використовувати статистичні методи аналізу даних, що дає змогу поглибити розуміння споживчих потреб, прогнозувати майбутні тенденції, а також удосконалювати процеси забезпечення якості обслуговування.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Економічна ефективність транспортного підприємства є специфічною формою ефективності, що відображає результативність функціонування суб'єкта господарювання як економічної системи. Вона забезпечує комплексну характеристику раціональності використання ресурсного потенціалу, ґрунтуючись на співвідношенні результатів реалізації власного бізнес-процесу та витрат запланованих ресурсів за визначений період. Під ефективністю діяльності транспортного підприємства розуміється узагальнене поняття, яке фіксує відповідність між витратами та досягнутими результатами у контексті поставлених цілей і інтересів власників. Концепція ефективності передбачає співставлення обсягів отриманого результату з витратами, понесеними для його досягнення.

Процес надання послуг у транспортній сфері базується на взаємодії трьох ключових компонентів: персоналу, засобів праці та предметів праці. Персонал, використовуючи наявні засоби виробництва, забезпечує створення суспільно корисної продукції або здійснює надання виробничих і побутових послуг. З одного боку, це передбачає витрати живої та уречевленої праці, а з іншого – формує кінцеві результати діяльності, які залежать від обсягу та якості застосовуваних ресурсів і рівня їх використання.

Результативність надання транспортних послуг, як визначальний елемент ефективності підприємства, слід розглядати диференційовано. Зокрема, необхідно виділяти кінцеві результати процесу надання послуг. Проблематика підвищення ефективності діяльності полягає у досягненні максимально можливого приросту обсягів послуг (доходу, прибутку) при фіксованих або мінімальних витратах ресурсів. Відповідно, універсальним макроекономічним критерієм оцінки ефективності є зростання продуктивності суспільної праці, що знаходить відображення в системі конкретних показників.

Підвищення ефективності діяльності транспортного підприємства передбачає покращення використання наявних ресурсів і потенціалу, що в кінцевому підсумку сприяє підвищенню результативності його функціонування.

Проведений теоретичний аналіз ефективності діяльності транспортних підприємств свідчить, що вимірювання загальної ефективності повинно базуватися на: взаємозв'язку критерію та системи конкретних показників; відображенні ефективності різнопланових ресурсів; можливості практичного застосування показників на рівні окремих підрозділів підприємства; стимулюванні виявлення й використання резервів підвищення ефективності.

Основними видами діяльності підприємства є: надання послуг із вантажних перевезень автотранспортними засобами в межах Харківської області на договірній основі; оренда вантажних автотранспортних засобів без екіпажу; надання ремонтних послуг для фізичних та юридичних осіб.

Аналіз ефективності використання основних засобів підприємства засвідчив тенденцію до зростання їх фізичного зносу і моральної застарілості, що негативно впливає на конкурентоспроможність наданих послуг. Разом із тим, спостерігається активне введення нових основних фондів, що дозволяє оцінити стан матеріально-технічної бази підприємства як задовільний.

ТОВ «АГРОЛОГІСТИКА Україна» демонструє високий рівень надійності перевезень: завдяки роботі із постійними діловими партнерами на договірній основі, вдається своєчасно і якісно виконувати близько 99% запланованих рейсів, забезпечуючи повне збереження вантажу.

До основних заходів підвищення ефективності надання послуг на підприємстві віднесено: удосконалення оргструктури управління; підвищення якості; регулярний аналіз рівня якості послуг; оновлення та модернізацію матеріально-технічної бази; розширення спектру наданих послуг; оновлення основних засобів і вдосконалення технологічної структури; підвищення конкурентоспроможності наданих послуг.

На підприємстві сформовано систему управління, що охоплює суб'єкти та об'єкти управління, цілі, функції, принципи та критерії оцінювання ефективності. Управління здійснюється із використанням логістичних підходів і має забезпечувати досягнення стратегічних цілей підприємства, враховуючи вплив зовнішніх і внутрішніх факторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоусова О. С. Інструментарій оцінки інвестиційної привабливості інноваційних проектів розвитку стратегічних видів промислової діяльності. 2023. *Економіка та суспільство*, 57(2), URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-2>
2. Брагіна О.С. Порівняльна оцінка ефективності діяльності підприємства за системним та інтегральним підходами. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2023. № 2 (24). С. 24-34. URL: <https://economics.net.ua/ejoru/2023/No2/24.pdf>.
3. Бугай В.З., Сидоренко В.О. Основні напрями підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Modern economics*. 2019. № 14. С. 33–38.
4. Васильєв В.В. Шляхи підвищення результативності українських підприємств. *Фондовий ринок*. 2017. № 12. с. 11-14.
5. Гарафонова О. І., Василюк Н. Концептуальні підходи до процесу управління ефективністю діяльності бізнес-організацій. *Науковий журнал «ECONOMIC SYNERGY»*. 2022. Вип. 3(5). С. 27–37. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2022-3-3>
6. Гречко А.В., Гречухін А.С. Оцінка ефективності виробничої діяльності. *Ефективна економіка*. 2016. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4744>
7. Гринько Т. В., Дудніченко А. В. Проблеми забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства. *Економічний простір*. 2019. № 142. С. 149–160.
8. Далик В. П., Чорній Б. І., Гарасим Л. С., Бобко О. В., Георгієвський Н. К., Фар'ян В. О. Забезпечення ефективності діяльності підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2023. № 10. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-10-9189>
9. Даниліна С.О. Показники концентрації виробництва і капіталу в сучасних умовах. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 41. С. 3–9. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct41-1>

10. Денисенко М.П., Шилук В.М. Зарубіжний досвід оцінювання ефективності діяльності підприємства та його використання у вітчизняній практиці «Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку». Київ : Міленіум. № 15. 2018. С. 14–25. URL: <http://economics.com.az>

11. Жулай Г. С. Управління ефективністю діяльності підприємства як важлива складова успішного ведення бізнесу. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія: Економічні науки*. 2019. № 3. С. 73–80.

12. Задорожний І.С., Задорожний В.І. Проектування результативних систем менеджменту. Київ : СУРА, 2021. 192 с.

13. Захаркіна Л.С., Салтикова Г.В., Новіков В.М. Теоретико-методологічні засади вартісне-орієнтованого підходу до управління бізнесом. *БІЗНЕС ІНФОРМ*. 2021. № 7. С. 169–177.

14. Ковальчук А.М., Циганій С.В. Економічна діагностика стратегічного управління імпортною діяльністю підприємства як умова забезпечення його конкурентоспроможності. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-65>

15. Козирєва, О., Грузіна, І., Бондаренко, І. Дослідження методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2023. №29. С. 83-88. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/29.13>

16. Краузе О., Синькевич Н., Юрик Н. Економічний аналіз та контроль кризових явищ у діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 1. С. 14-24. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1254>

17. Кучер В.А. Визначення структури показників ефективності роботи підприємства як основа прийняття стратегічних рішень. *Економіка промисловості*. 2019. № 1. С. 71-77.

18. Марценюк О., Давидюк В., Ружицька К. Фактори підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип. 81. С. 107–112.

19. Маслак О., Перерва П., Кобелева Т., Кучинський В., Ілляшенко С. Ефективність інформаційних технологій в управлінні інтелектуальною власністю

промислового підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*, 2021. №1. С. 53-58

20. Місько Г. А. Сутність поняття результативність та ефективність в менеджменті. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2020. № 3–4. С. 97–102. URL: [http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2020/276-277/pdf/%D0%9D%D0%92%203-4%20\(276-277\)%202020.pdf#page=97](http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2020/276-277/pdf/%D0%9D%D0%92%203-4%20(276-277)%202020.pdf#page=97)

21. Москаленко В.В., Годлевський М.Д. Моделі та методи стратегічного управління розвитком підприємства. Харків: Точка, 2018. 286 с.

22. Назаренко І. Економічний зміст ефективності діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 3(76). С. 15–22. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39218/2/GEB_2022v76n3_Nazarenko_IEconomic_content_of_the_15-22.pdf

23. Ольшанський О.В. Оцінка ефективності бізнес-процесів підприємства. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2018. № 6(76). С. 53–55.

24. Отенко І. П. Ефективність як основне поняття та критерій діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №6. С. 190–195. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-190-195>

25. Петков О. І. Економічна ефективність підприємств та фактори впливу на неї. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6, № 1. С. 392–399. URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2022/07/ujae_2021_r01.pdf#page=392

26. Підкаура Т.В., Шевчук О.А., Рощина Н.В. Виробнича функція Кобба-Дугласа як інструмент оцінки економічної ефективності підприємства. *Ефективна економіка*, № 11, 2024. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.26>

27. Пономарьов В.Д. Дослідження методичних підходів до економічної оцінки діяльності промислового підприємства. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2024. № 4 (74). С. 71-80. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No4/71.pdf>.

28. Савенко Н.В. Економічна сутність ефективності виробництва підприємства і аналіз підходів до її визначення. *Інноваційна економіка*. 2019. № 2. С. 153–162.

29. Савіна Г.Г. Фактори зовнішнього та внутрішнього впливу на рівень ефективності управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2016. № 12. С. 34–39.

30. Синькевич Н., Краузе О. Економічний аналіз: перспективи розвитку в умовах діджиталізації економіки. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 2 (81). С. 7-15. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.007

31. Чернобай Л., Дума О. Порівняльний аналіз інструментарію економічного оцінювання ефективності керівних систем бізнес-процесів підприємства. *Економічний простір*. 2024. (190), 404-409. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-71>

32. Шталь Т. В., Василенко М. В. Сучасні методи обчислення експортно-імпортного потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2017. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5373>.

33. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 20, ч. 3. С. 174–177. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_3_2018ua/38.pdf

34. Lee, H. Strategic similarity in the co-evolution of technological and business diversification for firm growth: Evidence from smart-manufacturing related firms. *Technological Forecasting and Social Change*, 189, 2023. 122356. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2023.122356>

35. Skrynkovsky R. M., Sopilnyk L. I., Tsyuh S. I. Improving the Enterprise Development Model: New Solutions Based on the Principles of Management, Marketing and Economic Diagnosis. *Business Inform.* 2020. № 4. P. 191–199. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-191-199>

ДОДТКИ

Додаток А

Рентабельність має кілька модифікованих форм залежно від доходу та ресурсів (витрат), що використовуються при розрахунку, по-перше, прибутковість вкладених ресурсів (капіталу), прибутковість продукції та прибутковість господарської діяльності.

Рентабельність інвестованих ресурсів (капіталу) обчислюється з декількома змінами: рентабельність активів, рентабельність капіталу, рентабельність акціонерного капіталу.

Рентабельність інвестованих ресурсів (капіталу) обчислюється в кількох модифікаціях: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність акціонерного капіталу.

Рентабельність активів ($P_{акт}$) характеризує ефективність споживання всього наявного майна підприємства та обчислюється за формулами:

$$P_{акт} = \Pi_3 / C_A \times 100 \%, \quad (1.2)$$

$$P_{акт} = \Pi_ч / C_A \times 100 \%, \quad (1.3)$$

де Π_3 - загальний прибуток підприємства за рік, тис. грн;

$\Pi_ч$ - чистий прибуток підприємства за рік, тис. грн;

C_A - середньорічна вартість активів, тис. грн.

Рентабельність власного капіталу ($P_{вк}$) показує ефективність використання активів, створених за рахунок власних коштів:

$$P_{вк} = \Pi_ч / K_в \times 100 \%, \quad (1.4)$$

де $K_в$ - власний капітал підприємства.

Рентабельність акціонерного капіталу ($P_{ак}$) показує верхню межу дивідендів на акції і обчислюється так:

$$P_{ак} = \Pi_ч / K_{ст} \times 100 \%, \quad (1.5)$$

де $K_{ст}$ - статутний капітал (номінальна вартість проданих акцій).

Рентабельність продукції показує ефективність витрат на її виробництво і збут. Вона визначається за формулами:

$$P_{np}^{заг} = \frac{\Pi_3}{BC + BA + BЗ} \times 100\% , \quad (1.6)$$

$$P_{np}^{заг} = \frac{\Pi_3}{BB_3} \times 100\% , \quad (1.7)$$

де $P_{np}^{заг}$ - загальна рентабельність продукції, %;

Π_3 - загальний прибуток підприємства за рік, тис. грн;

BC - виробнича собівартість продукції, тис. грн;

BA - адміністративні витрати, тис. грн;

$BЗ$ - витрати на збут продукції, тис. грн;

BB_3 - витрати на виробництво та збут продукції, тис. грн.

$$P_{np}^ч = \frac{\Pi_ч}{BC + BA + BЗ} \times 100\% , \quad (1.8)$$

$$P_{np}^ч = \frac{\Pi_ч}{BB_3} \times 100\% , \quad (1.9)$$

де $P_{np}^ч$ - чиста рентабельність продукції, %;

$\Pi_ч$ - чистий прибуток підприємства за рік, тис. грн.

Рентабельність конкретного виду продукції розраховується за формулами:

$$P_i = V_i - (BC_i + BA_i + BЗ_i) / (BC_i + BA_i + BЗ_i) \times 100\% , \quad (1.10)$$

$$P_i = \Pi_{vi} / BC_i \times 100\% , \quad (1.11)$$

де P_i - рентабельність конкретного виду продукції, %;

V_i - виручка від реалізації i -го виду продукції, тис. грн;

BC_i - виробнича собівартість конкретного виду продукції, тис. грн;

BA_i - розподілені адміністративні витрати на певний вид продукції, тис. грн;

BZ_i - розподілені витрати на збут певного виду продукції, тис. грн;

Π_{vi} - валовий прибуток i -го виду продукції, тис. грн.

Рентабельність продажу продукції або обороту визначається за формулами:

$$P_{pn}^{zag} = \frac{\Pi_z}{PP} \times 100\% ; \quad (1.12)$$

$$P_{pn}^c = \frac{\Pi_c}{PP} \times 100\% , \quad (1.13)$$

де P_{pn}^{zag} - загальна рентабельність від реалізації продукції, %;

P_{pn}^c - чиста рентабельність від реалізації продукції, %;

Π_z - загальний прибуток підприємства від реалізації продукції, тис. грн;

PP - обсяг реалізованої продукції, тис. грн;

Π_c - чистий прибуток підприємства від реалізації продукції, тис. грн.

Валова рентабельність основної діяльності:

$$P_v = P_v / Crp \times 100\% , \quad (1.14)$$

де P_v - валовий прибуток, тис. грн;

Crp - собівартість реалізованої продукції, тис. грн.

Рентабельність операційної діяльності:

$$P_{od} = P_{od} / OB \times 100\% , \quad (1.15)$$

де P_{od} - прибуток від операційної діяльності, тис. грн;

OB - операційні витрати, тис. грн.

Рентабельність звичайної діяльності:

$$P_{zd} = P_{zd} / OB \times 100\% , \quad (1.16)$$

де P_{zd} - прибуток від звичайної діяльності, тис. грн;

OB - операційні витрати, тис. грн.

Рентабельність господарської діяльності:

а) для загальної оцінки ефективності підприємницької діяльності:

$$P_{gd} = P_{gd} / OB \times 100\% , \quad (1.17)$$

де P_{gd} - прибуток від господарської діяльності, тис. грн;

OB - операційні витрати, тис. грн.

б) щодо оцінки ефективності підприємницької діяльності для власника:

$$P_{gd} = \text{ЧП} / OB \times 100\% , \quad (1.18)$$

де ЧП - чистий прибуток від господарської діяльності, тис. грн;

OB - операційні витрати тис. грн.

Таблиця 1 – Показники ефективності використання основних засобів

Назва	Визначення
Фондовіддача	Відношення вартості виготовленої продукції (за гуртовими цінами) за рік до середньорічної вартості основних фондів
Фондовісткість	Обернений до фондовіддачі
Рентабельність основних фондів	Відношення прибутку, одержаного за певний період, до середньої вартості основних фондів за той самий період
Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання	Відношення обсягу виготовленої продукції за певний період у натуральних або вартісних показниках до виробничої потужності обладнання у відповідних показниках
Коефіцієнт змінності обладнання	Відношення кількості випрацьованих верстатозмін до кількості одиниць обладнання

Таблиця 2 – Показники ефективності використання оборотних фондів

Назва	Визначення
Коефіцієнт оборотності	Відношення вартості виготовленої продукції (за гуртовими цінами) за певний період до середніх залишків оборотних фондів
Коефіцієнт завантаження	Обернений до коефіцієнта оборотності
Тривалість обороту	Відношення кількості днів у періоді до коефіцієнта оборотності за цей період
Рентабельність оборотних фондів	Відношення прибутку, одержаного за певний період, до середніх залишків оборотних фондів за той самий період

Таблиця 3 – Показники ефективності використання праці (трудових ресурсів)

Назва	Визначення
Продуктивність праці	Відношення вартості або кількості виготовленої продукції до витрат живої праці, що відображається кількістю випрацьованих людино-годин. Відображає кількість продукції, що виготовляється за одиницею робочого часу
Трудовісткість продукції	Обернений до продуктивності праці. Відображає витрати праці на виготовлення одиниці продукції
Фондоозброєність	Відношення середньої вартості основних фондів за певний період до середньооблікової чисельності працівників за той самий період
Зарплатовісткість продукції	Відношення фонду оплати праці до вартості виготовленої продукції за певний період

Кожна з цих груп містить деякі конкретні абсолютні або відносні показники, що характеризують загальну ефективність управління або використання певного виду ресурсів.

Таблиця 4 – Показники ефективності використання капітальних вкладень

Назва	Визначення
Коефіцієнт ефективності капітальних вкладень	Відношення щорічного приросту прибутку від здійснення капітальних вкладень до суми капітальних вкладень
Термін окупності капітальних вкладень	Обернений до коефіцієнта ефективності капітальних вкладень. Відображає кількість років, за яку сума прибутку перекидає суму капітальних вкладень
Зведені витрати	Дорівнює сумі поточних витрат на одиницю продукції за певним варіантом та добутку нормативного коефіцієнта ефективності та питомих (на одиницю продукції) капітальних вкладень за тим самим варіантом. Найкращим буде варіант з мінімальним значенням зведених витрат